

RAPORT PÓŁROCZNY 2019

GRUPY KAPITAŁOWEJ

BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.

SIERPIEŃ 2019

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. euro***	
	I półrocze 2019	I półrocze 2018	I półrocze 2019	I półrocze 2018
	01.01. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2018
dane dotyczące skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego				
Przychody z tytułu odsetek	641 125	618 310	149 515	145 845
Przychody z tytułu opłat i prowizji	332 198	323 199	77 471	76 235
Zysk brutto	273 186	427 063	63 709	100 734
Zysk netto	192 626	328 212	44 922	77 418
Całkowite dochody	208 215	366 231	48 557	86 385
Zmiana stanu środków pieniężnych	(6 927 749)	44 396	(1 615 601)	10 472
Aktywa razem*	51 477 163	49 304 714	12 106 576	11 466 213
Zobowiązania wobec banków*	4 337 702	1 402 233	1 020 156	326 101
Zobowiązania wobec klientów*	37 013 996	38 334 345	8 705 079	8 914 964
Kapitał własny*	6 776 298	7 056 750	1 593 673	1 641 105
Kapitał zakładowy*	522 638	522 638	122 916	121 544
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/euro)	51,86	54,01	12,20	12,56
Łączny współczynnik kapitałowy (w %)*	16,6	16,8	16,6	16,8
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/euro)	1,47	2,51	0,34	0,59
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł/euro)	1,47	2,51	0,34	0,59
dane dotyczące skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego				
Przychody z tytułu odsetek	640 675	617 812	149 410	145 728
Przychody z tytułu opłat i prowizji	314 710	304 299	73 393	71 777
Zysk brutto	271 802	440 891	63 386	103 996
Zysk netto	191 545	342 497	44 670	80 787
Całkowite dochody	207 191	380 542	48 318	89 761
Zmiana stanu środków pieniężnych	(6 927 660)	44 399	(1 615 580)	10 473
Aktywa razem*	51 171 020	49 242 024	12 034 577	11 451 633
Zobowiązania wobec banków*	4 337 582	1 402 124	1 020 127	326 075
Zobowiązania wobec klientów*	37 047 918	38 395 885	8 713 057	8 929 276
Kapitał własny*	6 725 576	7 007 052	1 581 744	1 629 547
Kapitał zakładowy*	522 638	522 638	122 916	121 544
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/euro)	51,47	53,63	12,11	12,47
Łączny współczynnik kapitałowy (w %)*	16,3	16,5	16,3	16,5
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/euro)	1,47	2,62	0,34	0,62
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł/euro)	1,47	2,62	0,34	0,62
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/euro)**	3,74	4,11	0,87	0,94

*Porównywalne dane bilansowe według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku. Dodatkowe informacje dotyczące kalkulacji zawarte są w nocie nr 5, w sekcji „Adekwatność kapitałowa”. Kalkulacja łącznego współczynnika kapitałowego na 30 czerwca 2019 nie była przedmiotem przeglądu ani badania przez niezależnego biegłego rewidenta.

**Przedstawione wskaźniki dotyczą odpowiednio: wypłaconej w 2019 roku dywidendy z podziału zysku za 2018 rok oraz wypłaconej w 2018 roku dywidendy z podziału zysku za 2017 rok.

***Kursy użyte do przeliczenia złotych na euro: pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej wg średniego kursu NBP na dzień 30 czerwca 2019 roku 4,2520 zł (na dzień 31 grudnia 2018 roku: 4,3000 zł; na dzień 30 czerwca 2018 roku: 4,3616 zł); pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów NBP na koniec każdego miesiąca I półrocza 2019 roku 4,2880 zł (I półrocza 2018 roku: 4,2395 zł).

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.
ZA OKRES 6 MIESIĘCY KOŃCZĄCY SIĘ 30 CZERWCA 2019 ROKU

SIERPIEŃ 2019

SPIS TREŚCI

Skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat	7
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	8
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	9
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	10
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	11
1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Grupa”)	12
2. Oświadczenie o zgodności	12
3. Znaczące zasady rachunkowości	12
4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	16
5. Zarządzanie ryzykiem	17
6. Wynik z tytułu odsetek	30
7. Wynik z tytułu opłat i prowizji	31
8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	32
9. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	32
10. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	33
11. Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	34
12. Podatek dochodowy	35
13. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach	35
14. Należności od banków	36
15. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	37
16. Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	38
17. Należności od klientów	38
18. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	40
19. Inne aktywa	40
20. Zobowiązania wobec banków	40
21. Zobowiązania wobec klientów	40
22. Inne zobowiązania	41
23. Aktywa i zobowiązania finansowe według terminów wymagalności/zapadalności	41
24. Ujawnienia dotyczące instrumentów finansowych	42
25. Wynik z tytułu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu	44
26. Rachunkowość zabezpieczeń	44
27. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	45
28. Sezonowość lub cykliczność działalności	45
29. Emisje, wykup i spłaty nie udziałowych i kapitałowych papierów wartościowych	45
30. Wyplacone (lub zadeklarowane) dywidendy	46
31. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej Banku	46

32.	Zmiany udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	46
33.	Informacja o akcjonariuszach	46
34.	Akcje emitenta będące w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej	47
35.	Informacja o toczących się postępowaniach sądowych	47
36.	Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym	48
37.	Jednostki powiązane	48
38.	Inne istotne informacje	49
39.	Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym	50

Skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Za okres	II kwartał		I półrocze	
		01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
<i>w tys. zł</i>	Nota				
Przychody z tytułu odsetek	6	324 851	641 125	305 753	618 310
Przychody o podobnym charakterze	6	26 206	48 637	11 229	26 654
Koszty odsetek i koszty o podobnym charakterze	6	(62 704)	(124 061)	(46 387)	(97 203)
Wynik z tytułu odsetek	6	288 353	565 701	270 595	547 761
Przychody z tytułu opłat i prowizji	7	176 467	332 198	159 684	323 199
Koszty z tytułu opłat i prowizji	7	(23 185)	(45 052)	(20 869)	(42 787)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	7	153 282	287 146	138 815	280 412
Przychody z tytułu dywidend		9 784	9 860	8 892	8 950
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	8	96 460	187 642	95 187	192 743
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		24 852	54 147	42 492	79 193
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		7 277	13 199	6 316	6 792
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		(346)	(758)	-	3 682
Pozostałe przychody operacyjne	9	6 290	13 182	6 171	22 770
Pozostałe koszty operacyjne	9	(7 434)	(14 510)	(7 512)	(13 871)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	9	(1 144)	(1 328)	(1 341)	8 899
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	10	(257 843)	(620 845)	(261 581)	(588 970)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		(21 613)	(42 580)	(18 681)	(37 361)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów		(32)	(31)	(604)	(836)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	11	(106 484)	(134 762)	(26 992)	(32 524)
Zysk operacyjny		192 546	317 391	253 098	468 741
Udział w zyskach netto podmiotów wycenianych metodą praw własności*		-	-	249	255
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(22 314)	(44 205)	(22 935)	(41 933)
Zysk brutto		170 232	273 186	230 412	427 063
Podatek dochodowy	12	(37 105)	(80 560)	(48 042)	(98 851)
Zysk netto		133 127	192 626	182 370	328 212
W tym:					
Zysk netto należny udziałowcom jednostki dominującej (w tys. zł)			192 626		328 212
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)			130 659 600		130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)			1,47		2,51
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)			1,47		2,51

* Od 1 stycznia 2019 r. Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o. jest konsolidowany metodą pełną.

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-50 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dane finansowe prezentowane w ujęciu kwartalnym za okres 01.04.2019 – 30.06.2019, nie były przedmiotem odrębnego przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za okres	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
		01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
<i>w tys. zł</i>	Nota				
Zysk netto		133 127	192 626	182 370	328 212
Pozostałe całkowite dochody, które mogą być przekwalifikowane do rachunku zysków i strat:					
Wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	13	67 305	15 646	(49 021)	37 787
Różnice kursowe		(58)	(57)	185	232
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		67 247	15 589	(48 836)	38 019
Całkowite dochody ogółem		200 374	208 215	133 534	366 231
W tym:					
Całkowite dochody należne udziałowcom jednostki dominującej		200 374	208 215	133 534	366 231

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-50 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dane finansowe prezentowane w ujęciu kwartalnym za okres 01.04.2019 – 30.06.2019, nie były przedmiotem odrębnego przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

w tys. zł	Stan na dzień	30.06.2019	31.12.2018
	Nota		
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym		376 742	7 272 193
Należności od banków	14	960 585	1 333 977
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	15	5 672 463	2 237 076
Pochodne instrumenty zabezpieczające		474	-
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16	19 836 965	14 241 363
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności*		-	10 399
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		58 444	48 768
Należności od klientów	17	22 111 273	21 949 014
Rzeczowe aktywa trwałe		500 391	364 261
Wartości niematerialne		1 411 431	1 418 794
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		1 423	1 744
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	249 266	204 207
Inne aktywa	19	297 706	222 918
Aktywa razem		51 477 163	49 304 714
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	20	4 337 702	1 402 233
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	15	1 739 793	1 609 382
Pochodne instrumenty zabezpieczające		4 064	-
Zobowiązania wobec klientów	21	37 013 996	38 334 345
Rezerwy		32 702	29 984
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		47 788	66 297
Inne zobowiązania	22	1 524 820	805 723
Zobowiązania razem		44 700 865	42 247 964
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy		522 638	522 638
Kapitał zapasowy		3 003 290	3 003 290
Kapitał z aktualizacji wyceny		100 018	84 372
Pozostałe kapitały rezerwowe		2 871 374	2 883 838
Zyski zatrzymane		278 978	562 612
Kapitał własny razem		6 776 298	7 056 750
Zobowiązania i kapitał własny razem		51 477 163	49 304 714

* Od 1 stycznia 2019 r. Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o. jest konsolidowany metodą pełną.

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-50 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2019 roku	522 638	3 003 290	84 372	2 883 838	562 612	7 056 750
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	15 646	(57)	192 626	208 215
zysk netto	-	-	-	-	192 626	192 626
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(57)	-	(57)
wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	-	-	15 646	-	-	15 646
Dywidendy do wypłaty	-	-	-	-	(488 667)	(488 667)
Transfer na kapitały	-	-	-	(12 407)	12 407	-
Stan na 30 czerwca 2019 roku	522 638	3 003 290	100 018	2 871 374	278 978	6 776 298

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2018 roku	522 638	3 003 969	(9 118)	2 895 598	525 796	6 938 883
Zmiany wynikające z zastosowania MSSF 9	-	-	(796)	-	(74 784)	(75 580)
Stan na 1 stycznia 2018 roku z uwzględnieniem zmian wynikających z zastosowania MSSF 9	522 638	3 003 969	(9 914)	2 895 598	451 012	6 863 303
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	37 787	232	328 212	366 231
zysk netto	-	-	-	-	328 212	328 212
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	232	-	232
wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	-	-	37 787	-	-	37 787
Dywidendy do wypłaty	-	-	-	-	(537 011)	(537 011)
Transfer na kapitały	-	(679)	-	(9 080)	9 759	-
Stan na 30 czerwca 2018 roku	522 638	3 003 290	27 873	2 886 750	251 972	6 692 523

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2018 roku	522 638	3 003 969	(9 118)	2 895 598	525 796	6 938 883
Zmiany wynikające z zastosowania MSSF 9	-	-	(796)	-	(74 784)	(75 580)
Stan na 1 stycznia 2018 roku z uwzględnieniem zmian wynikających z zastosowania MSSF 9	522 638	3 003 969	(9 914)	2 895 598	451 012	6 863 303
Całkowite dochody ogółem, z tego	-	-	94 286	(2 680)	638 852	730 458
zysk netto	-	-	-	-	638 852	638 852
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	162	-	162
wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	-	-	94 286	-	-	94 286
straty aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	-	-	-	(2 842)	-	(2 842)
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(537 011)	(537 011)
Transfer na kapitały	-	(679)	-	(9 080)	9 759	-
Stan na 31 grudnia 2018 roku	522 638	3 003 290	84 372	2 883 838	562 612	7 056 750

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-50 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

<i>w tys. zł</i>	<i>Za okres</i>	01.01. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2018
A. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
I. Zysk netto		192 626	328 212
II. Korekty		(7 065 982)	(210 156)
Bieżący i odroczone podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym		80 560	98 851
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności		-	(255)
Amortyzacja		42 580	37 361
Wynik odpisów z tytułu strat oczekiwanych aktywów finansowych		132 909	35 045
Wynik z tytułu rezerw		2 109	(2 966)
Wynik z tytułu odsetek		(565 701)	(547 761)
Przychody z tytułu dywidend		(9 860)	(8 950)
Wynik ze sprzedaży aktywów trwałych		31	838
Wynik z tytułu niezrealizowanych różnic kursowych		1 135	(6 094)
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(13 155)	(6 792)
Inne korekty		(4 964)	1 003
Zmiana stanu należności od banków		341 731	(128 431)
Zmiana stanu należności od klientów		(252 724)	(1 350 058)
Zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		(5 667 397)	1 711 373
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu		(3 397 432)	(1 326 901)
Zmiana stanu aktywów z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających		(474)	-
Zmiana stanu innych aktywów		(63 937)	(50 383)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		2 936 688	523 860
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(1 313 059)	361 846
Zmiana stanu zobowiązań przeznaczonych do obrotu		130 411	265 307
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających		4 064	(50 191)
Zmiana stanu innych zobowiązań		549 361	233 142
Odsetki otrzymane		718 667	732 749
Odsetki zapłacone		(119 748)	(95 892)
Podatek dochodowy zapłacony		(147 191)	(124 176)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		(6 422 770)	630 737
B. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Wpływy			
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		17	22
Zbycie udziałów kapitałowych		20 640	-
Zbycie aktywów/zobowiązań trwałych przeznaczonych do zbycia		-	1 068
Dywidendy otrzymane		288	773
Wydatki			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych		(10 308)	(29 431)
Nabycie wartości niematerialnych		(15 080)	(3 370)
Nabycie udziałów kapitałowych		(41)	-
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną		(4 484)	(30 938)
C. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wydatki			
Dywidendy wypłacone		(488 667)	(537 011)
Wydatki z tytułu spłaty długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego		(1 673)	(25 445)
Wydatki z tytułu opłat leasingowych		(8 340)	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(498 680)	(562 456)
D. Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych		(1 815)	7 053
E. Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto		(6 927 749)	44 396
F. Środki pieniężne na początek okresu		7 474 978	514 585
G. Środki pieniężne na koniec okresu (patrz nota 28)		547 229	558 981

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-50 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Grupa”)

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Jednostka dominująca”, „Bank”) ma siedzibę w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa. Bank został powołany aktem notarialnym z dnia 13 kwietnia 1870 roku i jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy, pod numerem KRS: 0000001538.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 000013037 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 526-030-02-91.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 522 638 400 zł i podzielony jest na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela, o wartości nominalnej 4,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Grupa jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation z siedzibą w New Castle, USA. Citibank Overseas Investment Corporation jest podmiotem zależnym od Citibank N.A. z siedzibą w Nowym Jorku, USA, który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

Bank jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, oferującym szeroki zakres usług bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym, dla osób fizycznych i prawnych. Dodatkowo poprzez podmiot zależny Grupa prowadzi działalność maklerską.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. obejmuje dane Banku - jednostki dominującej oraz jednostek od niego zależnych (razem zwanych dalej Grupą).

W skład Grupy wchodzi Bank oraz następujące jednostki zależne:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale / w głosach na WZ (w %)	
		30.06.2019 r.	31.12.2018 r.
Jednostki konsolidowane metodą pełną			
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100	100
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
Handlowy Investments S.A.	Luksemburg	100	100
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	100	100
Bimmer Sp. z o.o.	Warszawa	-	-
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100	-
Jednostki wyceniane metodą praw własności			
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	-	100

Zmiany w strukturze Grupy zostały opisane w notcie 31.

2. Oświadczenie o zgodności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości MSR 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa”, który został zatwierdzony przez Unię Europejską i z innymi obowiązującymi przepisami.

Nie zawiera ono wszystkich informacji wymaganych dla pełnego rocznego sprawozdania finansowego i powinno być czytane łącznie z rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757), Bank jest zobligowany do publikacji wyników finansowych za okres 6 miesięcy, kończący się 30 czerwca 2019 roku, który jest uznawany za bieżący śródroczny okres sprawozdawczy.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Banku zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 21 sierpnia 2019 roku.

3. Znaczące zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości przyjęte przy sporządzeniu skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za pierwsze półrocze 2019 roku są zgodne z zasadami rachunkowości przyjętymi i opisanymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku za wyjątkiem zmian

zasad rachunkowości opisanych w dalszej części sprawozdania i wynikających z wdrożenia MSSF 16 Leasing obowiązujących od 1 stycznia 2019 roku.

Skrócony śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z ze zmian w kapitale oraz sprawozdanie z przepływów pieniężnych zostały przygotowane za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 czerwca 2019 roku, a dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według stanu na dzień 30 czerwca 2019 roku. Porównawcze dane finansowe zostały zaprezentowane za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 czerwca 2018 roku, a dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone w złotych polskich (waluta prezentacji) w zaokrągleniu do tysięcy złotych.

Sporządzenie skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania pewnych szacunków oraz przyjęcia związanych z nimi założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Przy sporządzeniu tego sprawozdania Grupa przyjęła te same zasady oszacowania, które zastosowano do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku (oraz zmiany wynikające z MSSF 16) z uwzględnieniem przyczyn oraz źródeł niepewności przewidywanych na dzień bilansowy.

Szacunki i związane z nimi założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które w danych warunkach uznane zostaną za właściwe i które stanowią podstawę do dokonania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których wartości nie można określić w sposób jednoznaczny na podstawie innych źródeł. Rzeczywiste wartości mogą się jednak różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty szacunków ujmowane są w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeżeli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Najistotniejsze szacunki dokonane za okres sześciu miesięcy, zakończony 30 czerwca 2019 roku dotyczą:

- oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych,
- wyceny według wartości godziwej instrumentów pochodnych,
- świadczeń pracowniczych.

Standardy i interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską, w tym:

- MSSF 17 „Ubezpieczenia” zastępujący dotychczas obowiązujący MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” i wprowadzający kompleksowe uregulowania w obszarze rachunkowego podejścia do umów ubezpieczeniowych, a w szczególności wyceny wynikających z nich zobowiązań. Standard eliminuje dotychczas dopuszczaną przez MSSF 4 różnorodność w ujęciu rachunkowym umów ubezpieczeniowych ze względu na krajowe jurysdykcje,
- Zmiany w założeniach koncepcyjnych wprowadzające kompleksowe wskazania w zakresie raportowania finansowego, m.in. regulujące obszar wyceny i jej podstawy, prezentacji i ujawnień, wyłączenia składników aktywów i zobowiązań z bilansu, a także aktualizację i wyjaśnienia określonych pojęć,
- Zmiana MSSF 3 „Połączenia jednostek” precyzująca sposób oceny, czy nabycie działalności stanowi połączenie jednostek,
- Zmiana MSR 1 i MSR 8 zmieniające definicję pojęcia materialności,

nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy i interpretacje obowiązujące od 1 stycznia 2019:

- MSSF 16 „Leasing”. Opisany w dalszej części sprawozdania.
- Zmiany do MSSF 9. Zmiana dotyczy uregulowania sytuacji, w której przedpłata należności kredytowej skutkuje spłatą kwot istotnie niższą niż kwoty należne; w przypadku, gdy ta różnica jest uzasadniona, nie zaburza ona testu SPPI. Nie wpłynęła istotnie na sprawozdanie finansowe.
- Zmiany do MSR 28 w zakresie wyceny długoterminowych udziałów w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach. Nie wpłynęła istotnie na sprawozdanie finansowe.
- Zmiany MSR 19 w zakresie ograniczeń, rozliczeń i zmian w programach określonych świadczeń wskazujące konieczność ustalania kosztów bieżących świadczeń oraz odsetek netto z zastosowaniem założeń przyjętych do wyceny zobowiązania lub aktywa z tytułu określonych świadczeń dla okresu po zmianie. Nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe.
- Interpretacja KIMSF 23 precyzująca sposób stosowania MSR 12 „Podatek dochodowy” w przypadku, gdy nie ma pewności, że przyjęte rozwiązania są właściwe z punktu widzenia władz podatkowych. Nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe.
- szereg cyklicznych zmian standardów 2015-2017 w tym: MSSF 3 i MSSF 11 w zakresie wyceny udziału w przypadku objęcia kontroli nad wspólnym przedsięwzięciem, MSR 12 w zakresie ujęcia efektu podatkowego dywidendy w wyniku, MSR 23 w zakresie traktowania kosztów finansowania. Nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe.

MSSF 16 Leasing

W dniu 1 stycznia 2019 roku Grupa przyjęła do stosowania MSSF 16 „Leasing” („MSSF 16”) zastępujący MSR 17 „Leasing”.

Nowy standard dotyczy wszystkich umów leasingu składników rzeczowych aktywów stanowiących przedmiot leasingu, z wyjątkiem określonych pozycji, wchodzących w zakres innych standardów. MSSF 16 zawiera całościowy model identyfikacji umów leasingu i ich ujęcia w sprawozdaniach finansowych leasingodawców i leasingobiorców. Wprowadzono znaczące zmiany w zakresie ujęcia umów leasingowych przez leasingobiorcę, w szczególności przyjmując jednolity sposób ujęcia i rezygnując z rozróżniania leasingu operacyjnego od finansowego.

W celu identyfikacji umowy leasingu, MSSF 16 posługuje się pojęciem kontroli nad składnikiem aktywów. Standard rozróżnia umowy leasingu od umów o świadczenie usług w zależności od tego, czy występuje składnik aktywów kontrolowany przez leasingobiorcę. Zgodnie z MSSF 16 umowa stanowi leasing lub zawiera element leasingu, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Podstawowym wymogiem MSSF 16 jest rozpoznanie przez leasingobiorcę na dzień rozpoczęcia leasingu zobowiązania z tytułu leasingu (zobowiązanie do dokonywania płatności leasingowych) oraz składnika aktywów w postaci prawa do użytkowania przedmiotu leasingu przez okres trwania umowy leasingowej (prawo do użytkowania składnika aktywów) w odniesieniu do wszystkich umów leasingu. Leasingobiorca może zdecydować o niestosowaniu wymogu w stosunku do:

- krótkoterminowych umów leasingowych czyli takich, których okres leasingu nie przekracza 12 miesięcy,
- umów leasingowych, w których przedmiotem leasingu są aktywa nisko-cenne.

Wdrożenie MSSF 16 nie zmieniło klasyfikacji i wyceny umów leasingowych, w których Grupa jest leasingodawcą.

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa jako leasingobiorca wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Zobowiązanie z tytułu leasingu zawiera bieżącą wartość m.in. następujących opłat leasingowych:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki.

Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania są wyceniane na dzień rozpoczęcia leasingu według kosztu obejmującego:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę (tj. koszty krańcowe uzyskania leasingu), oraz
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, jeżeli leasingobiorca zaciąga zobowiązanie w odniesieniu do tych kosztów.

Grupa ujmuje umowę leasingu jako składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odpowiadające mu zobowiązanie z tytułu leasingu w dacie rozpoczęcia leasingu.

Większość umów najmu nieruchomości denominowana jest w walucie obcej, a wynikające z nich zobowiązania z tytułu leasingu stanowią pozycję monetarną wycenianą na każdy dzień bilansowy, czego odzwierciedleniem jest rozpoznanie zysku lub straty z tytułu rewaluacji w rachunku zysków i strat.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje prawa z tytułu użytkowania w linii rzeczowych aktywów trwałych, a zobowiązania z tytułu leasingu w Innych zobowiązaniach.

Koszty odsetkowe od zobowiązania z tytułu leasingu ujmowane są w rachunku zysków i strat przez okres leasingu metodą efektywnej stopy procentowej, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową od pozostałego salda zobowiązania z tytułu leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania jest amortyzowany metodą liniową przez krótszy z dwóch okresów: okres użytkowania tego składnika aktywów lub okres leasingu.

Grupa stosuje zwolnienie ze względu na krótki okres umowy w stosunku do kontraktów o nieokreślonym czasie obowiązywania, które posiadają krótkie okresy wypowiedzenia, w związku z którymi nie dokonano ulepszeń w najmowanym środku trwałym oraz z którymi nie wiążą się istotne kary za wypowiedzenie. Zwolnienie ze względu na nisko-cenność jest stosowane na przykład w stosunku wyposażenia biurowego.

Grupa zdecydowała o stosowaniu następujących praktycznych rozwiązań:

- Grupa stosuje pojedynczą stopę dyskontową do portfela leasingów o w miarę podobnych cechach (takich jak leasingi o podobnym pozostałym okresie leasingu dla podobnej klasy bazowego składnika aktywów w podobnym środowisku gospodarczym),
- Grupa stosuje zwolnienie dla umów, których okres leasingu kończy się w ciągu 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania,

- Grupa zdecydowała nie wydzielać komponentów nie-leasingowych od leasingowych i ujmuje wszystkie komponenty umowy jako pojedynczy komponent leasingowy,
- Grupa wykorzystwała wiedzę zdobytą po fakcie, taką jak w przypadku określenia okresu leasingu, jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia leasingu lub opcję wypowiedzenia leasingu,
- Dla umów leasingowych dla których przedmiot leasingu jest aktywem nisko-cennym, Grupa nie rozpoznała zobowiązania z tytułu leasingu ani prawa z tytułu użytkowania aktywów. Płatności leasingowe są rozpoznawane w kosztach w trakcie trwania okresu leasingu.

Zastosowanie MSSF 16 po raz pierwszy

Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16, Grupa podjęła decyzję, aby zastosować podejście uproszczone nie dokonując przekształceń danych porównawczych. Nie wystąpiła korekta bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania (stan aktywów rozpoznany w bilansie jest równy stanowi zobowiązań).

Na dzień zastosowania MSSF 16 po raz pierwszy tj. 1 stycznia 2019, Grupa rozpoznała nowe składniki aktywów przede wszystkim z tytułu prawa do użytkowania oddziałów Banku oraz praw wieczystego użytkowania. Zastosowanie MSSF 16 po raz pierwszy spowodowało wzrost aktywów i zobowiązań Grupy o 146,0 milionów złotych (tj. 0,3% sumy aktywów Banku na dzień 31 grudnia 2018).

Wpływ pierwszego zastosowania MSSF 16 na dzień 1 stycznia 2019 został zaprezentowany poniżej.

<i>w tys. zł</i>	31.12.2018	Wpływ MSSF 16	1.01.2019
Rzeczowe aktywa trwałe	364 261	145 964	510 225
Aktywa razem	364 261	145 964	510 225
Inne zobowiązania	805 723	145 964	951 687
Zobowiązania razem	805 723	145 964	951 687

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie pomiędzy wartością płatności leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu ujawnioną zgodnie z MSR 17 na 31 grudnia 2018 a wartością zobowiązania z tyt. leasingu rozpoznanego w sprawozdaniu finansowym na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16.

Uzgodnienie zobowiązań z tytułu leasingu

<i>w tys. zł</i>	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem
Średnia ważona stopa leasingu	4,3%	1,4%	3,8%
Całkowite zobowiązanie z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego ujawnione wg stanu na 31 grudnia 2018 r. zgodnie z MSR 17	-	58 719	58 719
Uwzględnienie praw wieczystego użytkowania i opcji zmiany okresu umowy	268 695	9 116	277 811
Niezdykontowana wartość przyszłych płatności	268 695	67 835	336 530
Efekt dyskonta	186 507	4 059	190 566
Zdykontowana wartość przyszłych płatności na 1 stycznia 2019	82 188	63 776	145 964

Grupa stosuje krańcowe stopy procentowe, ponieważ stopy procentowe leasingu nie są możliwe do ustalenia. Krańcowe stopy procentowe zostały określone przez Grupę uwzględniając stopy wolne od ryzyka oraz marżę z tytułu ryzyka kredytowego Grupy uwzględniając okres leasingu oraz walutę umowy.

Poniższej zaprezentowano stopy procentowe zastosowane na dzień 1 stycznia 2019:

- PLN: 1,6% - 4,3% w zależności od pozostałego okresu leasingu;
- EUR: 0,02% - 2,2% w zależności od pozostałego okresu leasingu.

Grupa cyklicznie aktualizuje krzywe stóp i stosuje nowe stawki w stosunku do nowych umów (lub w stosunku do leasingów podlegających określonym modyfikacjom).

MSSF 16 powoduje zmiany w klasyfikacji kosztów (poprzez zastąpienie płatności leasingowych amortyzacją oraz kosztami odsetkowymi) oraz w momencie ich rozpoznania (ujęcie kosztów związanych z leasingiem będzie szybsze ze względu na rozpoznanie kosztów odsetkowych metodą efektywnej stopy procentowej, która nie była stosowana dla umów leasingu operacyjnego według zasad obowiązujących do 31 grudnia 2018). Grupa szacuje, że wpływ ten nie jest znaczący i będzie się odwracał w kolejnych latach okresu leasingu.

Waluty obce

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej i zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote polskie według kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku

Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia skonsolidowanego śródrocznego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przy początkowym ujęciu przelicza się na walutę funkcjonalną (złoty polski) według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji walutowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rozliczenia transakcji walutowych zaliczane są do wyniku z pozycji wymiany, w ramach wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji.

Kursy podstawowych walut zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego są następujące:

w zł		30 czerwca 2019 r.	31 grudnia 2018 r.	30 czerwca 2018 r.
1	USD	3,7336	3,7597	3,7440
1	CHF	3,8322	3,8166	3,7702
1	EUR	4,2520	4,3000	4,3616

4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest dającą się wyodrębnić częścią działalności Grupy, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Grupy), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jednostki dominującej jako główny organ decyzyjny Grupy, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – Bankowości Instytucjonalnej i Bankowości Detalicznej. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego segmentu dokonywane jest zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę dla potrzeb sporządzenia sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem transakcji pomiędzy segmentami w ramach Grupy.

Przyporządkowania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Grupy do segmentów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych dla potrzeb zarządczych. Transfer finansowania pomiędzy segmentami Grupy oparty jest na stawkach bazujących na stopach rynkowych. Stawki transferowe są ustalane według tych samych zasad dla obu segmentów, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury terminowej i walutowej aktywów i zobowiązań. Podstawą oceny wyników działalności segmentu jest zysk lub strata brutto.

Działalność Grupy prowadzona jest wyłącznie na terenie Polski.

Bankowość Instytucjonalna

W ramach segmentu Bankowości Instytucjonalnej Grupa oferuje produkty i świadczy usługi podmiotom gospodarczym, jednostkom samorządowym oraz dla sektora budżetowego. Oferta Grupy w segmencie Bankowości Instytucjonalnej obejmuje m.in.:

- Usługi kredytowe i depozytowe,
- Usługi zarządzania gotówką,
- Usługi finansowania handlu,
- Usługi maklerskie,
- Leasing,
- Usługi powiernictwa papierów wartościowych,
- Produkty skarbu na rynkach finansowych i towarowych,
- Usługi bankowości inwestycyjnej na lokalnym i międzynarodowym rynku kapitałowym, w tym usługi doradztwa, pozyskiwania i gwarantowania finansowania poprzez publiczne i niepubliczne emisje instrumentów finansowych.

Działalność segmentu obejmuje także transakcje na rynkach instrumentów kapitałowych, dłużnych oraz pochodnych.

Bankowość Detaliczna

Segment Bankowości Detalicznej dostarcza produkty i usługi finansowe klientom indywidualnym, a także w ramach CitiBusiness mikroprzedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą. Pełen zakres produktów bankowych w segmencie Bankowości Detalicznej obejmuje:

- Prowadzenie rachunków bieżących i oszczędnościowych,
- Pożyczki gotówkowe,
- Kredyty hipoteczne,
- Karty kredytowe,
- Usługi zarządzania majątkiem,

- Pośrednictwo w sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Wyniki finansowe Grupy według segmentów działalności

w tys. zł	Za okres			01.01. – 30.06.2019			01.01. – 30.06.2018		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Wynik z tytułu odsetek	248 955	316 746	565 701	251 723	296 038	547 761			
Wynik wewnętrzny z tytułu odsetek, w tym:	(33 338)	33 338	-	(17 305)	17 305	-			
przychody wewnętrzne	-	33 338	33 338	-	17 305	17 305			
koszty wewnętrzne	(33 338)	-	(33 338)	(17 305)	-	(17 305)			
Wynik z tytułu opłat i prowizji	148 827	138 319	287 146	144 988	135 424	280 412			
Przychody z tytułu dywidend	1 262	8 598	9 860	1 032	7 918	8 950			
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	174 103	13 539	187 642	178 677	14 066	192 743			
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	54 147	-	54 147	79 193	-	79 193			
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 274	925	13 199	6 792	-	6 792			
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	(758)	-	(758)	3 682	-	3 682			
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	5 812	(7 140)	(1 328)	5 016	3 883	8 899			
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(310 942)	(309 903)	(620 845)	(270 941)	(318 029)	(588 970)			
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(9 944)	(32 636)	(42 580)	(9 180)	(28 181)	(37 361)			
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	1	(32)	(31)	(836)	-	(836)			
Wynik z tytułu strat oczekiwanych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	(81 995)	(52 767)	(134 762)	(7 254)	(25 270)	(32 524)			
Zysk operacyjny	241 742	75 649	317 391	382 892	85 849	468 741			
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	-	-	-	255	-	255			
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(32 264)	(11 941)	(44 205)	(30 925)	(11 008)	(41 933)			
Zysk brutto	209 478	63 708	273 186	352 222	74 841	427 063			
Podatek dochodowy			(80 560)			(98 851)			
Zysk netto			192 626			328 212			

w tys. zł	Stan na dzień			30.06.2019			31.12.2018		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Aktywa	43 882 223	7 594 940	51 477 163	41 778 812	7 525 902	49 304 714			
Zobowiązania i kapitał własny, w tym:	36 473 069	15 004 094	51 477 163	34 822 272	14 482 442	49 304 714			
zobowiązania	31 200 407	13 500 458	44 700 865	29 342 859	12 905 105	42 247 964			

5. Zarządzanie ryzykiem

Ryzyko kredytowe

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie jest wspieranie długoterminowego planu stabilnego rozwoju portfela kredytowego przy zachowaniu jego odpowiedniej jakości. Zarządzanie ryzykiem kredytowym realizowane jest w oparciu o polityki i procedury, które w spójny i jasny sposób definiują i komunikują standardy dotyczące identyfikacji, pomiaru, akceptacji, kontroli oraz monitorowania i raportowania ryzyka.

Grupa zarządza swoimi ekspozycjami poprzez określanie i monitorowanie limitów, wyznaczonych w ramach ustalonych limitów kapitałowych i płynności, przy uwzględnieniu regulacji zewnętrznych.

Grupa monitoruje na bieżąco koncentrację ekspozycji kredytowych, starając się uniknąć sytuacji, w której portfel jest uzależniony od niewielkiej liczby klientów. W pierwszym półroczu 2019 roku zaangażowanie kredytowe Grupy w podmioty

niebankowe nie przekroczyło limitu koncentracji wymaganego przez prawo.

W praktyce zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku, grupowanie aktywów finansowych następuje w ramach grup, reprezentujących poziom ryzyka kredytowego danego instrumentu. Dla należności bez strat oczekiwanych, w obszarze bankowości detalicznej grupowanie następuje według przedziałów dni przeterminowania, natomiast w obszarze bankowości instytucjonalnej, Bank grupuje aktywa finansowe w przedziały ratingów ryzyka.

Koncentracja zaangażowań – klienci niebankowi*

w tys. zł	30.06.2019			31.12.2018		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe**	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
KLIENT 1	84 780	878 284	963 064	310 423	628 977	939 400
GRUPA 2***	642 185	206 519	848 704	799 072	202 774	1 001 846
GRUPA 3	583 774	244 400	828 174	369 570	253 148	622 718
KLIENT 4	227 300	522 700	750 000	263 100	486 900	750 000
GRUPA 5	538 540	165 806	704 346	537 517	180 813	718 330
GRUPA 6	95 879	597 716	693 595	332 064	472 010	804 074
KLIENT 7	662 795	-	662 795	1 000 000	-	1 000 000
KLIENT 8	396 009	210 646	606 655	523 638	81 562	605 200
GRUPA 9	454 978	145 405	600 383	116 063	449 424	565 487
KLIENT 10	591 998	-	591 998	556 637	-	556 637
Razem	4 278 238	2 971 476	7 249 714	4 808 084	2 755 608	7 563 692

*Wg stanu na 30.06.2019. Dane na dzień 31.12.2018 stanowią dane porównawcze dla pozycji i nie obrazują koncentracji zaangażowań na dzień 31.12.2018.

**Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych.

***Grupa rozumiana jako grupa kapitałowa, w skład której wchodzi jednostki w stosunku do których Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A. posiada zaangażowania.

Koncentracja zaangażowań wobec branż*

Branża gospodarki według PKD	30.06.2019		31.12.2018	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4 640 248	17,02%	4 695 370	17,48%
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	2 573 329	9,44%	3 385 386	12,61%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 490 455	9,14%	2 760 531	10,28%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	1 235 719	4,53%	1 028 293	3,83%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1 138 376	4,18%	1 084 312	4,04%
Produkcja artykułów spożywczych	1 115 950	4,09%	1 065 354	3,97%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1 009 760	3,70%	929 839	3,46%
Górnictwo rud metali	963 064	3,53%	939 402	3,50%
Produkcja urządzeń elektrycznych	912 325	3,35%	673 491	2,51%
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	859 800	3,15%	893 827	3,33%
Pierwsze "10" branż gospodarki	16 939 026	62,14%	17 455 805	65,00%
Pozostałe branże	10 320 392	37,86%	9 398 855	35,00%
Razem	27 259 418	100,00%	26 854 660	100,00%

*Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe brutto wobec klientów instytucjonalnych (w tym banków) wg stanu na dzień 30.06.2019, dane na dzień 31.12.2018 stanowią dane porównawcze i nie obrazują koncentracji zaangażowań na dzień 31.12.2018.

Proces aktywnego zarządzania jakością portfela obejmuje, w zależności od rodzaju klienta, nadawanie ekspozycjom odpowiedniego ratingu, właściwej klasyfikacji wewnętrznej, monitoring liczby dni przeterminowania oraz zastosowanie odpowiednich działań restrukturyzacyjnych bądź windykacyjnych. Grupa posiada jednolity wewnętrzny system klasyfikacji należności na podstawie ustalonych kryteriów. System nadawanych ratingów i klasyfikacji odgrywa kluczową rolę przy ustalaniu poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Grupa nie wyróżnia odrębnych klas instrumentów finansowych, posiadających niskie ryzyko kredytowe.

Grupa dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe, według opracowanych, dla wszystkich aktywów finansowych, wewnętrznych zasad i metodyk kalkulacji odpisów. Dokonywane są one w ujęciu zagregowanym dla każdego z 3 etapów

- Etap 1: ekspozycje kredytowe, dla których ryzyko kredytowe nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia

- strata szacowana w horyzoncie 12 miesięcy (jest to część strat kredytowych oczekiwanych dla całego okresu narażenia na ryzyko, wynikająca z niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego),
- Etap 2: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego
  - straty kredytowe szacuje się dla całego okresu trwania ekspozycji,
- Etap 3: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił obiektywny dowód utraty wartości
  - straty kredytowe szacowane jak dla aktywów z utratą wartości.

Przypisanie ekspozycji do Etapu odbywa się, w zależności od sposobu zarządzania klientem (indywidualne lub grupowe), przy uwzględnieniu szerokiego zakresu informacji pozyskiwanych w ramach standardowych procesów zarządzania ryzykiem (w tym procesu Wczesnego Ostrzegania), dotyczących zarówno bieżących, jak i przyszłych zdarzeń, w tym czynników makroekonomicznych (uwzględnianych w scenariuszach makroekonomicznych przygotowywanych cyklicznie przez Głównego Ekonomistę) oraz liczby dni zaległości.

Grupa grupuje instrumenty finansowe dla potrzeb wyceny oczekiwanych strat kredytowych w ujęciu produktowym w obszarze bankowości detalicznej i w ujęciu segmentacyjnym dla homogenicznego portfela mikroprzedsiębiorstw z minimalnym udziałem w sumie należności brutto Grupy.

Przeterminowanie spłaty o ponad 30 dni dla aktywów finansowych jest przez Grupę brane pod uwagę przy identyfikowaniu wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. W przypadku ekspozycji kredytowych z obszaru bankowości detalicznej, kryterium przeterminowania powyżej 30 dni jest bezpośrednią przesłanką dla zidentyfikowania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Dla ekspozycji kredytowych w obszarze bankowości instytucjonalnej, przeterminowanie o ponad 30 dni jest brane pod uwagę podczas oceny potencjalnego wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, natomiast jest to czynnik wspierający ocenę i mający charakter pośredni.

Grupa stosuje ogólną zasadę, że niewykonanie zobowiązania przez wierzyciela ma miejsce w przypadku wystąpienia jednego lub obu z poniższych zdarzeń:

- a) zwłoka w wykonaniu przez dłużnika wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych wobec Grupy wynosi 90 dni i więcej,
- b) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się w pełni przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Grupy, bez konieczności podejmowania przez instytucję działań takich jak realizacja zabezpieczenia.

W celu dokonania oceny czy nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego w ramach procesu klasyfikacji wewnętrznej oraz bieżącego procesu monitorowania, Grupa analizuje zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej, dokonując porównania bieżącej oceny ryzyka niewykonania zobowiązania dla ekspozycji kredytowej z oceną ryzyka niewykonania zobowiązania dokonaną w momencie początkowego ujęcia.

Ocena zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej dokonywana w ramach procesu klasyfikacji wewnętrznej oraz procesu monitorowania uwzględnia:

- czynniki jakościowe (w tym sygnały Wczesnego Ostrzegania),
- informacje ilościowe (obejmujące m.in. rating ryzyka dłużnika),
- oczekiwany okres życia ekspozycji,
- ewentualne przyznanie klientowi, ze względów ekonomicznych lub umownych, udogodnień (w zakresie warunków finansowych) wynikających z jego trudności finansowych, których w innym przypadku Grupy by nie udzielił (gdy udogodnienia te nie implikują pogorszenia przyszłych strumieni płatności).

W celu dokonania oceny czy nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, dla portfela Klientów Bankowości Detalicznej, Grupa cyklicznie, w ramach procesu analiz zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej, dokonuje porównania bieżącej oceny ryzyka niewykonania zobowiązania dla ekspozycji kredytowej, z oceną ryzyka niewykonania zobowiązania dokonaną w momencie początkowego ujęcia. Dodatkowo, uwzględniane są przesłanki jakościowe oparte o bieżącą długość okresu przeterminowania produktu kredytowego, dokonane czynności miękkiej restrukturyzacji oraz fakt braku dostępności informacji o prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania.

Oczekiwana strata, będąca podstawą określenia poziomu rezerwy, wyznaczana jest w całym okresie życia ekspozycji. W przypadku ekspozycji ratalnych jest to okres do umownej daty zapadalności. Dla ekspozycji odnawialnych, kontraktowy termin zapadalności nie jest określony, w zastępstwie wyznaczany jest tzw. behawioralny termin zapadalności będący wynikiem empirycznej estymacji czasu życia produktu kredytowego.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe liczone są w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu finansowym Grupa koryguje wartość ekspozycji kredytowych o wartość odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

W obszarze bankowości instytucjonalnej głównymi źródłami parametrów wchodzących w skład metodyki oczekiwanych strat kredytowych ('ECL') są wyniki wewnętrznych procesów oceny klienta oraz rezultaty modeli kredytowych.

- Stopa strat oczekiwanych jest pochodną ratingu klienta ustalonego na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych. Metodyka ECL opisuje proces nakładania na istniejące ratingi, przewidywane w danym scenariuszu makroekonomicznym, rozkładów migracji. Uzyskuje się w ten sposób, w kolejnych okresach prognozy, prawdopodobieństwo migracji do danego przedziału ratingowego.
- Wartość parametru LGD wynika bezpośrednio z modelu dedykowanego dla klientów z utratą wartości.
- Wartość ekspozycji na kolejne okresy prognozy bazuje na dostępnych harmonogramach spłat jak i (dla produktów

odnawialnych) na przewidywanej zmianie ekspozycji opisywanej wartością parametru CCF. Bazą do oszacowania tego parametru były wewnętrzne dane o kwotach wykorzystanych przez klientów przed identyfikacją przez Bank utraty wartości.

- Przypisanie do etapu bazuje na istniejącym w Grupie procesie oceny klienta używanym do zarządzania klientem. Proces ten uwzględnia zarówno czynniki ilościowe (np. rating klienta) jak i szereg czynników jakościowych (np. Sygnały Wczesnego Ostrzegania).
- Przyjęte przez Grupę terminy zapadalności wynikają bezpośrednio z umów z klientami oraz okresów w jakich Bank jest narażony na ewentualne ryzyko.

W obszarze bankowości detalicznej podstawą parametrów wchodzących w skład metodyki ECL są istniejące w Banku wewnętrzne modele oceny wiarygodności kredytowej klienta, informacje o etapie postępowania windykacyjnego oraz informacje z hurtowni danych Banku.

- Stopa strat oczekiwanych jest złożeniem szeregu modeli oceny wiarygodności kredytowej klienta, połączonych ze sobą za pomocą procesu nazwanego logiką integracyjną. Metodyka ECL, na podstawie prognoz dostarczonych przez Głównego Ekonomistę, przekształca rezultaty logiki integracyjnej tak, by wynik odzwierciedlał przewidywane zmiany w gospodarce. Tak uzyskane parametry, są następnie przykładane do wektorów strat oczekiwanych w okresie życia produktu, oszacowanych na podstawie historycznie obserwowanych stóp strat oczekiwanych. Wektory wartości odzysków są rezultatem analizy wysokości historycznie windykowanych należności dla homogenicznych populacji. Populacje zostały posegmentowane względem podobnych cech jak typ produktu, czas od momentu wejścia w default, wartość ekspozycji pozostającej do spłaty czy historycznie obserwowane spłaty.
- Wartość parametru EAD bazuje dla produktów ratalnych na przewidywanych harmonogramach spłat wygenerowanych w oparciu o długość kontraktu i oprocentowanie produktu. Dla produktów odnawialnych EAD bazuje na oszacowanym wewnętrznie wektorze parametru CCF odzwierciedlającym przewidywane w kolejnych okresach prognozy zmiany w wielkości ekspozycji.

W części detalicznej Grupy stosowane jest, oprócz kryterium 30 dni zaległości oraz kategorii foreborne, kryterium ilościowe – analiza zmiany poziomu PD od momentu powstania ekspozycji. Zgodnie ze standardem Grupa nie stosuje stałego progu, powyżej którego wzrost ryzyka automatycznie byłby uznawany za istotny. Wynika to z faktu, że ten sam wzrost parametru PD w wartościach bezwzględnych byłby bardziej znaczący dla ekspozycji o niższym początkowym ryzyku niż dla tych o wyższym. Wobec powyższego w banku stosowany jest dedykowany model, którego celem jest wyznaczenie progu, powyżej którego wzrost ryzyka będzie uznawany za istotny. W celu określenia relatywnego wzrostu bank stosuje zmienną będącą ilorazem prawdopodobieństwa defaultu w aktualnej dacie raportowej, oraz prawdopodobieństwa warunkowego wyliczonego na ten sam okres w momencie początkowego ujęcia. Próg określony jest jako punkt odcięcia, gdzie maksymalizowane jest prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia default w przypadku wzrostu wartości zmiennej objaśniającej. Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość wyłącznie gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów, w obszarze bankowości instytucjonalnej, zalicza się uzyskane przez Grupę informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika;
- obniżenie ratingu klienta przez uznaną i akceptowaną przez Bank zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej¹;
- naruszenie warunków umowy, takie jak zdarzenie niewykonania zobowiązania lub niedokonanie płatności w wymaganym terminie, np. opóźnienia w spłacie rat kapitałowych lub odsetkowych;
- przyznania kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub umownych wynikających z trudności finansowych kredytobiorcy, udogodnień w zakresie warunków finansowych, których w innym przypadku Bank by nie udzielił;
- wysokiego prawdopodobieństwa upadłości klienta lub uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego, wystąpienie przez dłużnika o ogłoszenie upadłości lub o przyznanie podobnej ochrony lub postawienie dłużnika w stan upadłości bądź przyznanie mu podobnej ochrony, jeżeli umożliwiłoby mu to uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych;
- wniosek Banku o nadanie oświadczenia Dłużnika o poddaniu się egzekucji klauzuli wykonalności;
- istotne pogorszenie się sytuacji gospodarczej, które może mieć wpływ na ryzyko niespłacenia zobowiązań przez dłużnika;
- opóźnienie w spłacie płatności z tytułu umowy 90 dni i więcej;

oraz inne zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na możliwe do oceny przyszłe przepływy gotówkowe z tytułu ekspozycji kredytowej.

¹ poniżej poziomu odpowiadającemu ratingowi wewnętrznemu 7- (czyli dla CCC- Standard & Poors i Caa3 Moody's)

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów w obszarze detalicznym zalicza się spełnienie nawet jednej z niżej wymienionych przesłanek przez jakąkolwiek z posiadanych przez klienta ekspozycji:

- wystąpienie opóźnień w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych, minimalnej kwoty do zapłaty, prowizji lub przekroczenie dozwolonego limitu. Na potrzeby rozpoznania utraty wartości przyjmuje się, że opóźnienie w spłacie jest równe lub przekracza 90 dni na moment wyliczania odpisu (niezależnie od wysokości ekspozycji oraz kwoty przeterminowania);
- udzielenie modyfikacji warunków umowy (restrukturyzacja), w rezultacie których wartość bieżąca przepływów pieniężnych spada poniżej wartości księgowej sprzed modyfikacji;
- wypowiedzenie umowy z przyczyn innych niż opóźnienie w spłacie w przypadku produktów hipotecznych;
- wystąpienie przesłanek jakościowych:
  - śmierć,
  - bankructwo,
  - trwałe kalectwo lub poważna choroba,
  - nadużycie finansowe,
  - uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego klienta lub ogłoszenie przez klienta upadłości,
  - utrata wartości lub zagrożenie utraty wartości zabezpieczenia,
  - pobyt klienta w areszcie lub więzieniu,
  - częściowe umorzenie kapitału,
  - wypowiedzenie umowy,
  - wniosek Grupy o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta.

W przypadku klientów, którzy nie spełniają kryteriów restrukturyzacyjnych, a w szczególności dla których wdrożono ścieżkę prawną (upadłość, egzekucja, spór sądowy) bez perspektyw powrotu formuły spłat z podstawowej działalności operacyjnej klienta, prowadzony jest proces windykacji, a należności podlegają spisaniu w straty. Głównym celem tego procesu jest maksymalizacja odzyskiwanych przez Bank kwot zaległych ekspozycji. W procesie windykacji Bank wypracuje z klientem formułę współpracy, w trakcie której aktywność Banku nie ogranicza się tylko do działań prawnych, ale również w miarę możliwości prowadzona jest bieżąca współpraca. W przypadku, jeśli spłata ekspozycji jest zagrożona z uwagi na słaby standing finansowy dłużnika lub poprzez transfer aktywów poza zasięg windykacji, w wyjątkowych przypadkach możliwa jest sprzedaż ekspozycji.

Grupa korzysta ze scenariuszy makroekonomicznych zawierających zmienne objaśniające w modelach wykorzystywanych do pomiaru strat oczekiwanych. Scenariusze przygotowywane są przez Głównego Ekonomistę Banku min. raz na kwartał w horyzoncie 3 letnim w podziale na kwartały (scenariusz bazowy z wagą 60% oraz odchylenie pozytywne i negatywne od tego scenariusza z wagą 20%).

W obszarze bankowości instytucjonalnej Grupa podzieliła portfel kredytowy na branże pod kątem ich wrażliwości na warunki makroekonomiczne, zidentyfikowała te zmienne makroekonomiczne, które najlepiej wyjaśniały historyczne zmiany jakości kredytowej oraz przeanalizowała zależności od czynników makroekonomicznych za pomocą metod statystycznych. Finalnie, Grupa dla każdej z ustalonych klas wrażliwości branż zbudowała model pozwalający na uzależnienie współczynnika determinującego poziom migracji klientów pomiędzy ratingami od tych czynników.

W obszarze bankowości detalicznej, na poziomie homogenicznych portfeli produktowych, Grupa, za pomocą metod statystycznych zbudowała równania uzależniające wysokości rocznych stóp strat od czynników makroekonomicznych. Tak powstałe modele pozwalają na dynamiczne kształtowanie wysokości odpisów z tytułu strat oczekiwanych w zależności od przewidywanych zmian w gospodarce.

Scenariusze i zmienne makroekonomiczne są aktualizowane w cyklach kwartalnych.

W ramach oceny adekwatności stosowanej metodyki służącej wyznaczeniu strat oczekiwanych oraz rezerwy, Grupa regularnie, co najmniej raz w roku, przeprowadza analizę w celu weryfikacji, w jakim stopniu dokonane odpisy na straty oczekiwane miały odzwierciedlenie w rzeczywistości poniesionych stratach. Dodatkowo modele używane do wyznaczania odpisów na straty oczekiwane podlegają ocenie niezależnego Biura Walidacji Modeli.

Grupa rozpoznaje i zarządza ryzykiem kredytowym kontrahenta w transakcjach instrumentami finansowymi w oparciu o wewnętrzne limity na zaangażowanie przedrozdliczeniowe i rozliczeniowe. Ekspozycjom tym nadawane są również ratingi kredytowe.

Poniżej zaprezentowano zestawienie określające maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe.

<i>w tys. zł</i>	Nota	30.06.2019	31.12.2018
Należności od Banku Centralnego		376 742	6 850 129
Należności od banków (brutto)	14	964 257	1 337 887
Należności od klientów instytucjonalnych (brutto)*	17	15 228 936	15 080 556
Należności od klientów indywidualnych (brutto)**	17	7 675 171	7 535 018
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	15	4 162 514	931 172
Instrumenty pochodne	15	1 442 437	1 282 677
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16	19 836 965	14 241 363
Inne aktywa finansowe	19	212 238	160 823
Zobowiązania warunkowe udzielone	32	17 659 922	16 797 326

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	Nota	30.06.2019	31.12.2018
		67 559 182	64 216 951
*Na dzień 30 czerwca 2019 roku wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe dla należności od klientów instytucjonalnych wyniosła 3 216 765 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 2 708 768 tys. zł).			
**Na dzień 30 czerwca 2019 roku wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe dla należności od klientów indywidualnych wyniosła 1 782 809 zł (31 grudnia 2018 roku: 1 676 541 tys. zł).			
Poniżej został zaprezentowany portfel Grupy, pogrupowany na należności klientów z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3) oraz należności bez utraty wartości (Etap 1 i 2). Zaprezentowano również szczegóły odpisów z tytułu utraty wartości.			
Struktura portfela zaangażowań wobec banków i klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 30 czerwca 2019 roku:			
<i>w tys. zł</i>	30.06.2019		
	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3)			
Wartość brutto	564 720	431 674	-
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(319 118)	(338 145)	-
Wartość netto	245 602	93 529	-
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2)			
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	141 624	-	3
rating ryzyka +5-6-	642 180	-	-
rating ryzyka +7 i powyżej	90 768	-	-
wg przeterminowania należności			
bez opóźnień w spłacie	-	702 352	-
1-30 dni	-	124 604	-
31-90 dni	-	48 662	-
Wartość brutto	874 572	875 618	3
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(11 656)	(69 145)	-
Wartość netto	862 916	806 473	3
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1)			
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	11 244 474	-	446 929
rating ryzyka +5-6-	2 545 171	-	517 325
wg przeterminowania należności			
bez opóźnień w spłacie	-	6 161 475	-
1-30 dni	-	206 404	-
31-90 dni	-	-	-
Wartość brutto	13 789 645	6 367 879	964 254
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(30 257)	(24 514)	(3 672)
Wartość netto	13 759 388	6 343 365	960 582
Łączna wartość brutto	15 228 936	7 675 171	964 257
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(361 030)	(431 804)	(3 672)
Łączna wartość netto	14 867 906	7 243 367	960 585

Na dzień 30 czerwca 2019 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową stratą oczekiwaną).

Struktura portfela zaangażowań wobec banków i klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	31.12.2018		
	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3)			
Wartość brutto	348 039	378 450	-
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(244 189)	(291 485)	-
Wartość netto	103 850	86 965	-
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2)			
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	56 158	-	2
rating ryzyka +5-6-	632 681	-	-
rating ryzyka +7 i powyżej	143 279	-	-
wg przeterminowania należności			
bez opóźnień w spłacie	-	657 366	-
1-30 dni	-	105 640	-
31-90 dni	-	46 976	-
Wartość brutto	832 118	809 982	2
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(16 387)	(58 389)	-
Wartość netto	815 731	751 593	2
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1)			
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	11 576 050	-	822 928
rating ryzyka +5-6-	2 324 349	-	514 957
wg przeterminowania należności			
bez opóźnień w spłacie	-	6 140 959	-
1-30 dni	-	205 627	-
31-90 dni	-	-	-
Wartość brutto	13 900 399	6 346 586	1 337 885
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(28 882)	(27 228)	(3 910)
Wartość netto	13 871 517	6 319 358	1 333 975
Łączna wartość brutto	15 080 556	7 535 018	1 337 887
Odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej	(289 458)	(377 102)	(3 910)
Łączna wartość netto	14 791 098	7 157 916	1 333 977

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową stratą oczekiwaną).

Zgodnie z wytycznymi Transition Resource Group for Impairment of Financial Instruments wartość należności w Etapie 3 prezentacyjnie powiększa się o naliczone odsetki kontraktowe w łącznej kwocie 423 549 tys. zł na 30 czerwca 2019 (na koniec 2018 roku kwocie 411 529 tys. zł). Konsekwencją takiej prezentacji należności jest wzrost rezerw kredytowych o analogiczną kwotę. Zmiana ta nie ma wpływu na wartość netto należności zakwalifikowanych do Etapu 3. W nocy 17. zaprezentowano dane liczbowe uwzględniające powyższy efekt.

Struktura instrumentów pochodnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego:

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019			31.12.2018		
	Transakcje z klientami instytucjonalnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami	Transakcje z klientami instytucjonalnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami
Instrumenty pochodne wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	738 549	7 712	624 325	579 490	5 006	676 910
rating ryzyka +5-6-	56 349	3	21 642	7 178	-	14 088
rating ryzyka +7 i powyżej	6	-	-	5	-	-
Razem	794 904	7 715	645 967	586 673	5 006	690 998

Poniżej zaprezentowano podział ekspozycji w portfelu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

w portfelu dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody według ratingów agencji Fitch.

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019		31.12.2018	
	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu*	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
Rating emitenta agencji Fitch				
A (w tym: od A- do AAA)	4 162 514	19 836 965	931 172	14 241 363
Razem	4 162 514	19 836 965	931 172	14 241 363

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 30 czerwca 2019 roku:

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019		
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	9 358 997	-	363 034
rating ryzyka +5-6-	1 690 255	-	6 799
rating ryzyka +7 i powyżej	150 632	-	-
Razem	11 199 884	6 090 205	369 833

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2018 roku:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2018		
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	8 442 520	-	449 124
rating ryzyka +5-6-	1 960 293	-	6 799
rating ryzyka +7 i powyżej	43 065	-	-
Razem	10 445 878	5 895 525	455 923

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka kredytowego, Grupa posiada zdefiniowane zasady, specyficzne dla obszaru instytucjonalnego i detalicznego, przyjmowania, oceny, ustanawiania i monitorowania różnych rodzajów zabezpieczeń, w tym gwarancji, poręczeń i podobnych instrumentów wsparcia (zwanym dalej łącznie: zabezpieczeniami). Zasady te służą minimalizowaniu ryzyka rezydualnego związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń.

W Grupie w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym identyfikuje się ekspozycje „forborne”. Grupa uwzględnia ekspozycje „forborne” zgodnie z wymaganiami sprawozdawczymi wynikającymi ze Standardów Technicznych EBA/ITS/2013/03 oraz z dokumentu 2012/852 wydanych przez ESMA.

Grupa jako „forborne” traktuje ekspozycje, gdzie Grupa udziela dłużnikowi doświadczającemu trudności finansowych preferencyjnych warunków finansowania (np. na warunkach nierynkowych), które w innej sytuacji nie byłyby rozważane. Grupa poprzez preferencyjne warunki finansowania rozumie sytuacje, w której np. zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż umowna wartość oprocentowania sprzed restrukturyzacji i/lub zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż oprocentowanie rynkowe dla danego okresu finansowania i ryzyka kredytowego.

Zakres, w którym zmieniane są warunki finansowania, ustalany jest indywidualnie dla każdego dłużnika, którego dotyczy przedmiotowa sytuacja. W szczególności działania takie obejmują:

- przejęcie aktywów,
- udzielenia nowego, zrestrukturyzowanego zaangażowania w celu częściowej lub całkowitej spłaty istniejącego zaangażowania,
- modyfikację warunków istniejącego zaangażowania, w tym zmiany harmonogramu spłat (np. wydłużenie okresu kredytowania), zmiany oprocentowania należności lub sposobu spłaty, lub redukcji kwoty do spłaty (kwoty głównej lub narosłych odsetek).

Proces nadawania ekspozycjom statusu „forborne” jest ściśle związany z procesem zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym

również z procesem rozpoznawania utraty wartości dla ekspozycji.

W przypadku klientów instytucjonalnych Grupa nadaje status „forborne” dla ekspozycji z rozpoznąną utratą wartości, co wiąże się z koniecznością dokonania odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

W przypadku klientów indywidualnych status „forborne” może dotyczyć zarówno ekspozycji z portfela z rozpoznąną utratą wartości, jak i z portfela bez utraty wartości. Grupa jako „forborne” bez utraty wartości traktuje ekspozycje na których były przeprowadzone działania restrukturyzacyjne, natomiast zmiana warunków finansowania nie implikowała pogorszenia przyszłych strumieni płatności. W takich przypadkach zmiana statusu ekspozycji na „forborne” nie stanowi dowodu utraty wartości.

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi zasadom w zakresie forbearance (ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Grupa przyjmuje, że ekspozycje pozostają w statusie „forborne” aż do ich całkowitej spłaty.

Wartość ekspozycji w statusie „forborne” nie jest istotna, w związku z tym Grupa monitoruje te wielkości zbiorczo, bez uwzględnienia różnych podziałów portfela.

Wartości ekspozycji w statusie „forborne” na dzień 30 czerwca 2019 roku:

<i>w tys. zł</i>	Wg stanu na dzień	
	30.06.2019	31.12.2018
Należności bez rozpoznanej straty oczekiwanej,	21 907 743	21 889 085
Należności bez rozpoznanej straty oczekiwanej (Etap 1), w tym:	20 157 554	20 246 985
podmiotów sektora niefinansowego	18 072 298	18 098 779
klientów instytucjonalnych	11 704 419	11 752 193
klientów indywidualnych	6 367 879	6 346 586
Należności bez rozpoznanej straty oczekiwanej (Etap 2), w tym:	1 750 189	1 642 100
podmiotów sektora niefinansowego	1 750 182	1 642 100
klientów instytucjonalnych	874 564	832 118
klientów indywidualnych	875 618	809 982
Należności z rozpoznąną stratą oczekiwaną (Etap 3), w tym:	996 364	726 489
podmiotów sektora niefinansowego	996 364	726 489
klientów instytucjonalnych, w tym:	564 690	348 039
„forborne”	179 692	78 281
klientów indywidualnych, w tym:	431 674	378 450
„forborne”	21 955	19 791
Należności od klientów brutto razem, w tym:	22 904 107	22 615 574
podmiotów sektora niefinansowego	20 818 844	20 467 368
klientów instytucjonalnych, w tym:	13 143 673	12 932 350
„forborne”	179 692	78 281
klientów indywidualnych, w tym:	7 675 171	7 535 018
„forborne”	21 955	19 791
Odpisy z tytułu straty oczekiwanej, w tym:	(792 834)	(666 560)
na należności „forborne”	(67 580)	(59 555)
Należności od klientów netto, razem, w tym:	22 111 273	21 949 014
należności „forborne”	134 067	38 517

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako niebezpieczeństwo niewywiązania się Grupy z wykonania wymagalnych zobowiązań finansowych wobec klientów i kontrahentów.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest terminowe wywiązanie się Grupy z wszystkich zobowiązań wobec swoich klientów oraz zabezpieczenie środków, w celu terminowego rozliczenia wszystkich transakcji na rynku pieniężnym.

W okresie pierwszej połowy 2019 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Regulacyjne miary płynności, wskaźniki M1-M4 i LCR, kształtowały się na bezpiecznym poziomie i wynosiły:

	30.06.2019	31.12.2018	Zmiana
M1 – Luka płynności krótkoterminowej (w tys. zł)	8 740 583	6 517 776	2 222 807
M2 – Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,28	1,18	0,10
M3 - Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych funduszami własnymi	5,06	6,08	(1,02)

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

	30.06.2019	31.12.2018	Zmiana
M4 - Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,50	1,44	0,06
LCR	133%	168%	35pp

Poniżej przedstawione zostały wielkości skumulowanej urealnionej luki płynności oraz poziom aktywów płynnych na dzień 30 czerwca 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 30 czerwca 2019 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	22 945 083	410 410	554 983	229 932	27 336 755
Zobowiązania i kapitał własny	12 041 568	4 990 606	19 634	-	34 425 355
Luka bilansowa w danym okresie	10 903 515	(4 580 196)	535 349	229 932	(7 088 600)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	16 688 224	5 665 705	10 199 495	8 124 523	17 454 510
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływy	16 791 194	5 733 765	10 250 323	8 159 333	17 424 213
Luka pozabilansowa w danym okresie	(102 970)	(68 060)	(50 828)	(34 810)	30 297
Potencjalne wykorzystanie przyznaných linii kredytowych	610 615	801 624	505 522	-	(1 917 761)
Luka skumulowana	10 189 930	4 740 050	4 719 049	4 914 171	(226 371)

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2018 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	21 150 966	424 855	928 484	-	26 800 409
Zobowiązania i kapitał własny	9 027 056	4 859 475	20 028	-	35 398 155
Luka bilansowa w danym okresie	12 123 910	(4 434 620)	908 456	-	(8 597 746)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	22 005 560	9 318 244	10 587 062	7 196 021	17 354 183
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływy	21 989 606	9 329 708	10 812 157	7 219 383	17 308 085
Luka pozabilansowa w danym okresie	15 954	(11 464)	(225 095)	(23 362)	46 098
Potencjalne wykorzystanie przyznaných linii kredytowych	693 802	861 242	591 621	-	(2 146 665)
Luka skumulowana	11 446 062	6 138 736	6 230 476	6 207 114	(197 869)

Aktywa płynne i skumulowana luka płynności do 1 roku:

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018	Zmiana
Aktywa płynne, w tym:	24 216 000	22 229 407	1 986 593
rachunek nostro w NBP i stabilna część gotówki	216 520	7 056 872	(6 840 352)
dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	4 162 515	931 172	3 231 343
dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody*	19 836 965	14 241 363	5 595 602
Skumulowana luka płynności do 1 roku	4 719 049	6 230 476	(1 511 427)
Wskaźnik pokrycia luki przez aktywa płynne	Pozytywna luka	Pozytywna luka	

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe określane jest jako ryzyko negatywnego wpływu na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych Grupy, zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, cen towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest zapewnienie, że rozmiary ponoszonego ryzyka w ramach Grupy odpowiadają poziomowi akceptowalnemu przez akcjonariuszy oraz instytucje nadzoru bankowego, jak również zapewnienie, że wszystkie ekspozycje na ryzyko rynkowe są właściwie odzwierciedlone w kalkulowanych miarach ryzyka przekazywanych do wiadomości odpowiednim osobom i organom zarządzającym.

W okresie pierwszej połowy 2019 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem rynkowym.

W zarządzaniu ryzykiem rynkowym wyodrębniono dwa rodzaje portfeli: handlowe i bankowe.

Do portfeli bankowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- analiza luki stopy procentowej,
- metoda kosztów zamknięcia otwartych pozycji odsetkowych (*Value-at-Close*)/całkowitego zwrotu z portfela (*Total Return*),
- metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (*Interest Rate Exposure*, IRE),
- testy warunków skrajnych.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystuje harmonogram zapadalności lub przeszacowania pozycji bilansowych oraz instrumentów pochodnych ujmowanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lub zakwalifikowanych jako zabezpieczenia ekonomiczne, w celu ustalenia różnic pomiędzy pozycjami, których termin zapadalności lub aktualizacji oprocentowania przypada na dany przedział czasowy.

Generalną zasadą w analizie luki oprocentowania jest klasyfikacja transakcji do poszczególnych pasm przeszacowania pozycji z portfeli bankowych wg kontraktowych lub zakładanych terminów zmian oprocentowania transakcji.

Przyjmuje się, że:

- transakcje ze stałą stopą oprocentowania (takie jak: depozyty terminowe, lokaty międzybankowe, portfel dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody o oprocentowaniu stałym, kredyty udzielone zarówno spłacane w całości w dniu zapadalności, jak i spłacane w ratach) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty zapadalności lub wymagalności,
- transakcje ze stopą zmienną, aktualizowaną w cyklicznych stałych okresach (głównie kredyty udzielone z oprocentowaniem ustalonym w oparciu o stopę np. WIBOR 1M) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty najbliższej aktualizacji oprocentowania,
- transakcje o oprocentowaniu zmiennym administrowanym (tzn. zmiana wysokości oprocentowania oraz jej termin zastrzeżona jest do wyłącznej decyzji Banku), bądź o niezdefiniowanym terminie zapadalności lub aktualizacji oprocentowania klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie historycznie zaobserwowanych lub ekspercko przyjętych przesunięć momentu i wielkości zmiany oprocentowania danej pozycji w stosunku do zmiany rynkowych stóp procentowych (model minimalizacji zmienności marży na produkcie). W Grupie do tych transakcji/pozycji bilansu zalicza się m.in: rachunki bieżące, kredyty kartowe, kredyty w rachunku bieżącym. Dodatkowo uwzględnia się wcześniejsze spłaty kredytów w oparciu o analizę faktycznych spłat dokonywanych przez klientów przed terminem i na tej podstawie ustalany jest profil aktualizacji oprocentowania produktu, dotyczy to w szczególności kredytów ratalnych,
- transakcje niewrażliwe na zmiany stóp procentowych, do których zalicza się gotówkę, majątek trwały, kapitał, pozostałe aktywa/zobowiązania, zalicza się do najdłuższego pasma przeszacowania,
- transakcje bezpośrednio zawierane przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej na potrzeby zarządzania ryzykiem stóp procentowych oraz płynności (portfel własny Sub-Sektora Rynków Finansowych) klasyfikowane są do odpowiednich pasm przeszacowania zawsze na podstawie dat zawartych w kontrakcie.

Metoda wartości zamknięcia luki stóp procentowych (*Value-at-Close*) określa wartość ekonomiczną lub „godziwą” pozycji, analogiczną do wyceny rynkowej portfela handlowego. Całkowity zwrot na portfelu to suma zmian wartości zamknięcia luki stóp procentowych, naliczonych odsetek oraz zysków/strat ze sprzedaży aktywów lub anulowania zobowiązań.

Metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (IRE) służy do pomiaru potencjalnego wpływu określonego przesunięcia równoległego krzywych stóp procentowych na dochód odsetkowy z księgi bankowej przed opodatkowaniem, który może być uzyskany w określonym przedziale czasu. Jest to miara prospektywna, analogiczna do wskaźnika czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*) w przypadku portfeli handlowych. Przy czym przyjmuje się, że w standardowych warunkach przesunięcie stóp procentowych jest identyczne dla każdej waluty i wynosi 100 pkt bazowych w górę. Miara IRE jest kalkulowana dla pozycji w każdej walucie odrębnie w horyzoncie dziesięciu lat, przy czym do bieżącego monitorowania oraz limitowania pozycji ryzyka stóp procentowych portfeli bankowych stosowane są zasadniczo miary IRE w horyzoncie jednego roku i pięciu lat.

Poniżej przedstawione są miary IRE dla Grupy na dzień 30 czerwca 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku. Zestawienie prezentowane jest odrębnie dla głównych walut PLN, USD i EUR, stanowiących łącznie ponad 90% bilansu Grupy.

w tys. zł	30.06.2019		31.12.2018	
	IRE 12M	IRE 5L	IRE 12M	IRE 5L
PLN	20 754	75 704	10 444	87 021
USD	14 088	23 210	16 798	31 102
EUR	2 384	(1 966)	(3 103)	1 973

Testy warunków skrajnych mierzą potencjalny wpływ istotnych zmian w poziomie lub kształcie krzywych stóp procentowych na pozycje otwierane w portfelu bankowym.

Grupa dokonuje testów warunków skrajnych dla zdefiniowanych scenariuszy ruchów stóp procentowych stanowiących kombinacje ruchów czynników rynkowych zdefiniowanych jako zmiany znaczące (large move) i kryzysowe (stress move)

występujących zarówno w kraju, jak i zagranicą. Wielkości zakładanych przesunięć czynników rynkowych rewidowane są co najmniej raz do roku i odpowiednio dostosowywane do zmian rynkowych warunków działania Grupy.

W ramach implementacji wytycznych EBA, Bank rozszerzył zakres stosowanych scenariuszy testów warunków skrajnych, implementując 6 nowych scenariuszy nadzorczych określonych we wspomnianych wytycznych

Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami w Sektorze Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej prowadzi działalność w zakresie papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w Grupie. Określa się trzy podstawowe cele działalności w ramach portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody:

- zarządzanie płynnością finansową,
- zabezpieczenie przed ryzykiem przejmowanym przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej z innych jednostek organizacyjnych Banku lub podmiotów Grupy,
- otwieranie własnych pozycji ryzyka stóp procentowych w portfelach Grupy przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej.

Aby uniknąć nadmiernych wahań wartości funduszy kapitałowych Banku, spowodowanych przez przeszacowanie aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, ustala się maksymalne limity pozycji DV01 (Dollar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej (do którego sprowadzane są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym), spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę dla tego typu portfeli. Limity dotyczą również pozycji otwartych w instrumentach pochodnych (np. transakcjach swap stóp procentowych), przeprowadzanych w celu zabezpieczenia wartości godziwej portfela.

Poziom ryzyka określonego miarą DV01 dla portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody z uwzględnieniem transakcji zabezpieczających, zawartych w ramach programu zabezpieczeń (Fair Value Hedge Accounting Program) w podziale na portfele w poszczególnych walutach przedstawiony jest w tabeli poniżej:

w tys. zł	30.06.2019			Ogółem w okresie 01.01.2019 – 30.06.2019		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(3 079)	(3 468)	389	(3 143)	(2 528)	(3 412)
USD	(82)	(82)	-	(54)	-	(92)
EUR	(491)	(491)	-	(458)	(311)	(533)

w tys. zł	30.06.2018			Ogółem w okresie 01.01.2018 – 30.06.2018		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(2 798)	(2 798)	-	(2 219)	(1 461)	(3 032)
USD	(16)	(16)	-	(16)	(15)	(18)
EUR	(429)	(429)	-	(415)	(389)	(450)

Ryzyko bazowe oraz ryzyko opcji klienta portfela bankowego ocenione zostały jako niematerialne.

Do portfeli handlowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- metoda czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*),
- metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR),
- testy warunków skrajnych.

Czynniki wrażliwości mierzą zmianę wartości pozycji w danym instrumencie bazowym w przypadku określonej zmiany czynnika ryzyka rynkowego (np. zmiana o 1 punkt bazowy w oprocentowaniu w danym punkcie na krzywej stopy procentowej, zmiana o 1% w kursie walutowym lub cenie akcji).

W przypadku stóp procentowych miarą wrażliwości jest DV01 (Dolar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej (do którego sprowadzane są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym) spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę.

W odniesieniu do ryzyka walutowego wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji walutowej w danej walucie.

W przypadku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych wielkość współczynnika wrażliwości jest równa, co do wartości wielkości pozycji netto w danym instrumencie (akcji, indeksie, jednostce udziałowej).

Miarą zintegrowaną ryzyka rynkowego portfeli handlowych, łączącą wpływ pozycji w poszczególnych czynnikach ryzyka i uwzględniającą efekt korelacji pomiędzy zmiennościami poszczególnych czynników, jest wartość narażona na ryzyko (VaR).

Miara VaR jest stosowana do oszacowania potencjalnego spadku wartości pozycji lub portfela w normalnych warunkach rynkowych, przy ustalonym poziomie ufności i w określonym czasie. W przypadku pozycji otwieranych w portfelu handlowym Grupy wartość VaR jest obliczana przy zastosowaniu 99% poziomu ufności i jednodniowego okresu utrzymania.

Zarówno wskaźnik DV01, jak i wskaźnik VaR dla portfela handlowego są obliczane jako kwota netto bez zabezpieczenia ekonomicznego portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, tzn. bez instrumentów pochodnych mających zabezpieczyć wartość godziwą portfela. Ekspozycja na ryzyko takich transakcji jest kontrolowana poprzez odpowiednie metody pomiaru ryzyka i ograniczana za pomocą limitów ryzyka portfeli bankowych.

W cyklu dziennym dokonywana jest analiza scenariuszy warunków skrajnych (stress test), przy założeniu większych niż przyjęte w pomiarze wartości zagrożonej, zmian czynników ryzyka oraz pominięciu historycznie obserwowanych korelacji pomiędzy tymi czynnikami.

Grupa notuje ekspozycje ryzyka rynkowego portfeli handlowych w ponad dwudziestu walutach zarówno w przypadku pozycji walutowych jak i ekspozycji na ryzyko stóp procentowych, przy czym tylko w przypadku kilku walut ekspozycje są znaczące. Dla dużej grupy walut ekspozycje wynikają z niepełnego dopasowania transakcji zawartych na zlecenie klienta i transakcji domykających z innymi kontrahentami rynków hurtowych. Znaczące ekspozycje na ryzyko rynkowe otwierane są w przypadku PLN, walut rynków wysokorozwiniętych (przede wszystkim USD oraz EUR; rzadziej GBP, CHF, JPY) oraz walut krajów Europy Środkowej.

Wartości znaczących ekspozycji na ryzyko stóp procentowych portfeli handlowych w ujęciu miary DV01 w okresie I półrocza 2019 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018	W okresie 01.01.2019 – 30.06.2019			W okresie 01.01.2018 – 30.06.2018		
			Średnia	Maksimum	Minimum	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	477	671	72	587	(568)	131	720	(710)
EUR	93	100	(17)	105	(161)	42	168	(61)
USD	28	54	29	79	(37)	38	98	(21)

Struktura walutowa utrzymywanych pozycji w pierwszym półroczu 2019 roku nie zmieniła się w porównaniu z rokiem 2018, nadal dominowały pozycje w walucie krajowej, USD i EUR. Średnie wielkości ekspozycji na ryzyko stóp procentowych PLN, EUR i USD pozostawały na niższym poziomie niż w 2018 roku. Średni poziom ryzyka w instrumentach denominowanych w PLN wyniósł 268 tys. zł, a pozycje w EUR 67 tys. zł. Największe ekspozycje przyjmowane były w walucie krajowej i EUR i wynosiły odpowiednio 587 tys. zł oraz 105 tys. zł.

Poziom ryzyka określonego miarą VaR (bez uwzględnienia zabezpieczeń ekonomicznych portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody) w podziale na pozycje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej w okresie pierwszego półrocza 2019 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018	W okresie 1.01.2018 – 30.06.2019			W okresie 1.01.2018 – 30.06.2018		
			Średnia	Maksimum	Minimum	Średnia	Maksimum	Minimum
Ryzyko walutowe	314	174	728	2 829	95	665	2 136	127
Ryzyko stóp procentowych	8 077	6 889	8 827	11 950	4 831	4 239	8 642	1 682
Ryzyko spreadu	5 365	2 612	4 920	9 697	2 545	5 349	7 509	3 470
Ryzyko ogółem	9 897	7 334	10 424	13 775	5 861	7 705	11 206	4 371

Ogólny średni poziom ryzyka cenowego (walutowego, stóp procentowych, spreadu) portfeli handlowych w pierwszej połowie 2019 roku był o 8% wyższy od średniego poziomu zanotowanego w pierwszym półroczu 2018 roku i kształtował się na poziomie około 9,9 mln zł, głównie jako wynik ekspozycji na ryzyko stóp procentowych. Jeśli chodzi o maksymalne poziomy ryzyka, to w przypadku ryzyka stóp procentowych i ryzyka cenowego całego portfela handlowego były one wyższe w porównaniu z rokiem ubiegłym. Maksymalny poziom ryzyka cenowego osiągnął wartość 13,8 mln zł, podczas gdy w pierwszym półroczu 2018 roku był na poziomie 11,2 mln zł.

Ryzyko instrumentów kapitałowych

Podstawowym podmiotem Grupy prowadzącym działalność w zakresie instrumentów kapitałowych jest Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. (DMBH). Stosownie do swojego podstawowego zakresu działalności DMBH jest uprawniony do podejmowania ryzyka cenowego portfela handlowego akcji, praw do akcji, znajdujących się lub mających się znaleźć w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW) lub BondSpot, kontraktów Futures na index WIG20 i Indeksowanych Jednostek Udziałowych, a także akcji na giełdach zagranicznych tych spółek, które są notowane jednocześnie na GPW. Ryzyko cenowe portfela instrumentów DMBH ograniczane jest limitami wolumenowymi dla poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych oraz progami ostrzegawczymi dla koncentracji dla poszczególnych emitentów. Dla DMBH stosowane są również progi ostrzegawcze potencjalnej straty dla scenariuszy warunków skrajnych oraz skumulowanej zrealizowanej straty na portfelu handlowym.

Ekspozycja walutowa Grupy

Ekspozycję walutową Grupy według podstawowych walut przedstawia poniższa tabela:

30.06.2019

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	4 455 588	5 758 622	18 834 179	17 575 982	(44 837)
USD	1 302 001	5 513 254	17 828 383	13 607 849	9 281
GBP	13 295	450 144	504 187	68 745	(1 407)
CHF	579 737	203 784	1 774 805	2 154 892	(4 134)
Pozostałe waluty	155 474	332 732	1 710 279	1 509 174	23 847
	6 506 095	12 258 536	40 651 833	34 916 642	(17 250)

31.12.2018

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	4 624 242	4 575 132	15 661 387	15 672 613	37 884
USD	1 530 263	3 765 163	22 219 596	19 954 563	30 133
GBP	12 554	445 558	894 004	461 895	(895)
CHF	607 154	215 197	2 352 073	2 748 500	(4 470)
Pozostałe waluty	88 205	234 376	2 046 088	1 892 725	7 192
	6 862 418	9 235 426	43 173 148	40 730 296	69 844

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko technologiczne i techniczne, outsourcingu, nadużyć/defraudacji, prania pieniędzy, bezpieczeństwa informacji, zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania), podatkowe i rachunkowe, produktu, prawne, modeli, kadrowe, koncentracji, niewłaściwego postępowania, jak również ryzyko utraty reputacji, związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego, z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, a także ryzyka wkomponowane w inne rodzaje ryzyka (np. kredytowe, kontrahenta, płynności, braku zgodności).

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

W okresie pierwszej połowy 2019 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Adekwatność kapitałowa

W pierwszym półroczu 2019 roku, jak również w pierwszym półroczu 2018 roku, Grupa spełniała obowiązujące normy ostrożnościowe w zakresie adekwatności kapitałowej. Współczynnik kapitałowy ustalany jest zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

W wyniku zakończonej inspekcji, w dniu 22 lipca 2019 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego sformułował zalecenie dotyczące zasad uznawania umów o kompensowaniu zgodnie z art. 296 rozporządzenia CRR.

Zalecenie dotyczy konieczności uzyskania przez Bank, odpowiedniego uznania przez KNF umów o kompensowaniu za zgodne z art. 296 rozporządzenia CRR. W protokole poinspekcyjnym KNF, na podstawie przeprowadzonej w ramach inspekcji weryfikacji wybranych umów, nie wniósł uwag do procesu kompensowania przez Bank zobowiązań.

Bank jest w trakcie opracowywania harmonogramu w zakresie wdrożenia zalecenia KNF. Bank dysponuje pełną dokumentacją prawną, a także posiada wdrożone odpowiednie procedury, które w ocenie Banku spełniają wymogi opisane w rozporządzeniu CRR.

Gdyby efekt kompensowania - dla umów dla których Bank nie posiada uznania KNF- został wyeliminowany to wartość współczynnika wypłacalności według stanu na 30 czerwca 2019r. zostałaby obniżona o 1,4p.p.

6. Wynik z tytułu odsetek

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Przychody z tytułu odsetek	324 851	641 125	305 753	618 310

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
z tytułu aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	245 573	491 823	243 276	483 952
operacji z Bankiem Centralnym	1 773	3 587	1 578	3 307
należności od banków	3 929	8 622	7 274	12 159
należności od klientów, z tego:	239 871	479 614	234 424	468 486
podmiotów sektora finansowego	11 280	24 067	14 265	27 252
podmiotów sektora niefinansowego, w tym:	228 591	455 547	220 159	441 234
od kart kredytowych	69 558	140 079	70 691	141 615
z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	79 278	149 302	62 477	134 358
inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	79 278	149 302	62 477	134 358
Przychody o podobnym charakterze	26 206	48 637	11 229	26 654
z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	23 400	42 615	8 803	22 373
dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	23 400	42 615	8 803	22 373
z tytułu zobowiązań z ujemną stopą procentową	2 746	5 920	2 426	4 281
z tytułu instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń	60	102	-	-
	351 057	689 762	316 982	644 964
Koszty odsetek i koszty o podobnym charakterze				
z tytułu zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(62 272)	(123 347)	(45 995)	(92 958)
zobowiązań wobec banków	(19 398)	(41 498)	(8 426)	(21 930)
należności od klientów, z tego:	(41 809)	(79 370)	(37 509)	(70 895)
zobowiązań wobec podmiotów sektora finansowego	(15 187)	(28 317)	(16 053)	(29 910)
zobowiązań wobec podmiotów sektora niefinansowego	(26 622)	(51 053)	(21 456)	(40 985)
kredytów i pożyczek otrzymanych	-	(345)	(60)	(133)
zobowiązań z tytułu leasingu	(1 065)	(2 134)	-	-
z tytułu zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(432)	(714)	(392)	(4 245)
aktywów z ujemną stopą procentową	(215)	(479)	(392)	(536)
instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń	(217)	(235)	-	(3 709)
	(62 704)	(124 061)	(46 387)	(97 203)
Wynik z tytułu odsetek	288 353	565 701	270 595	547 761

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Przychody z tytułu opłat i prowizji				
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych	18 228	34 924	19 593	42 515
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	42 154	81 016	39 571	77 382
z tytułu realizacji zleceń płatniczych	27 917	54 027	26 552	52 845
z tytułu usług powierniczych	25 224	47 862	23 022	43 284
z tytułu działalności maklerskiej	9 166	19 024	9 458	23 823
z tytułu świadczenia usług zarządzania środkami na rachunkach klientów	6 124	13 611	6 196	13 440
z tytułu udzielonych gwarancji	4 713	9 470	4 739	9 530
z tytułu udzielonych zobowiązań o charakterze finansowym	1 756	3 505	2 002	3 829
inne, w tym:	41 185	68 759	28 551	56 551
z tytułu produktów ratalnych w karcie kredytowej	7 188	14 380	6 742	13 292
	176 467	332 198	159 684	323 199
Koszty z tytułu opłat i prowizji				
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	(8 928)	(16 762)	(8 047)	(16 758)
z tytułu działalności maklerskiej	(3 273)	(6 733)	(2 990)	(6 355)

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
z tytułu opłat KDPW	(5 224)	(10 503)	(4 544)	(9 199)
z tytułu opłat brokerskich	(1 098)	(2 148)	(1 223)	(2 625)
z tytułu usług powierniczych	-	-	-	-
inne	(4 662)	(8 906)	(4 065)	(7 850)
	(23 185)	(45 052)	(20 869)	(42 787)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	153 282	287 146	138 815	280 412

Wynik z tytułu opłat i prowizji za pierwsze półrocze 2019 roku zawiera przychody prowizyjne (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 101 041 tys. zł (za pierwsze półrocze 2018 roku: 96 054 tys. zł) oraz koszty prowizyjne w kwocie 18 795 tys. zł (za pierwsze półrocze 2018 roku: 18 819 tys. zł).

Pozycja „inne” w przychodach z tytułu opłat i prowizji zawiera kwotę 12 142 tys. zł, która jest wynikiem transakcji opisanej w nocie 31.

8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy				
z instrumentów dłużnych	24 191	27 041	8 914	36 941
z instrumentów kapitałowych	(3 531)	(3 864)	(2 191)	(5 034)
z instrumentów pochodnych, w tym:	(60 230)	(78 703)	14 949	40 785
na stopę procentową	(65 322)	(85 005)	12 022	34 119
kapitałowe	5 162	6 373	2 898	6 628
towarowe	(70)	(71)	29	38
	(39 570)	(55 526)	21 672	72 692
Wynik z pozycji wymiany				
z tytułu operacji wymiany na walutowych instrumentach pochodnych	(64 790)	196 750	243 756	250 838
z tytułu różnic kursowych (rewaluacja)	200 820	46 418	(170 241)	(130 787)
	136 030	243 168	73 515	120 051
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	96 460	187 642	95 187	192 743

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji za pierwsze półrocze 2019 roku zawiera zmianę netto wartości korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta oraz korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe w wysokości (1 142) tys. zł (za pierwsze półrocze 2018 roku: (5 159) tys. zł).

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi i instrumentami rynku pieniężnego przeznaczonymi do obrotu.

Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto z tytułu transakcji związanych z swapami na stopy procentowe, opcjami, futuresami i innymi instrumentami pochodnymi.

Wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty z wyceny aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie obcej oraz na walutowych instrumentach pochodnych, takich jak: forward, CIRS i opcje. Wynik z pozycji wymiany zawiera również marżę zrealizowaną na bieżących i terminowych transakcjach walutowych.

9. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Pozostałe przychody operacyjne				
Przychody z tytułu świadczonych usług na rzecz jednostek powiązanych spoza Grupy Kapitałowej	1 700	4 387	1 338	3 376
Przychody z wynajmu powierzchni biurowych	1 941	3 790	1 851	3 957

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Przychody z tytułu rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe	-	-	-	-
Rozwiązanie rezerwy na sprawy sporne (netto)	-	-	42	106
Inne, w tym:	2 649	5 005	2 940	15 331
z tytułu zwrotu kosztów sądowych i egzekucyjnych	662	1 260	715	1 418
	6 290	13 182	6 171	22 770
Pozostałe koszty operacyjne				
Koszty postępowania ugodowego i windykacji	(2 311)	(4 352)	(1 927)	(4 450)
Koszty dotyczące utrzymania aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	-	-	(14)	(26)
Utworzenie rezerwy na sprawy sporne (netto)	(240)	(256)	-	-
Inne, w tym:	(4 883)	(9 902)	(5 571)	(9 395)
z tytułu darowizn	(945)	(1 942)	(985)	(2 075)
	(7 434)	(14 510)	(7 512)	(13 871)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	(1 144)	(1 328)	(1 341)	8 899

10. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Koszty pracownicze				
Koszty związane z wynagrodzeniami, w tym:	(95 954)	(196 814)	(95 805)	(197 862)
koszty związane ze świadczeniami emerytalnymi	(6 993)	(13 862)	(6 827)	(13 642)
Premie i nagrody, w tym:	(17 724)	(37 741)	(16 221)	(40 848)
pracownicze świadczenia kapitałowe	407	(1 861)	(712)	(3 391)
nagrody za wieloletnią pracę	-	(14)	-	(18)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(16 717)	(38 496)	(15 609)	(36 974)
	(130 395)	(273 051)	(127 635)	(275 684)
Koszty ogólnoadministracyjne				
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	(49 301)	(94 366)	(46 427)	(89 879)
Koszty usług obcych, w tym doradczych, audytorskich i konsultacyjnych	(13 530)	(26 772)	(13 574)	(28 267)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	(12 462)	(24 491)	(15 761)	(32 074)
Reklama i marketing	(11 413)	(23 849)	(12 435)	(27 430)
Koszty usług zarządzania gotówką, koszty usług KIR i inne koszty transakcyjne	(9 143)	(17 945)	(9 823)	(18 812)
Koszty usług zewnętrznych dotyczące dystrybucji produktów bankowych	(11 113)	(21 697)	(10 436)	(18 986)
Koszty usług pocztowych, materiałów biurowych i poligrafii	(2 413)	(4 152)	(2 269)	(3 947)
Koszty szkoleń i edukacji	(250)	(428)	(377)	(728)
Koszty nadzoru bankowego i kapitałowego	(83)	(5 834)	(50)	(3 121)
Koszty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	(2 282)	(97 693)	(3 465)	(54 705)
Pozostałe koszty	(15 458)	(30 567)	(19 329)	(35 337)
	(127 448)	(347 794)	(133 946)	(313 286)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu razem	(257 843)	(620 845)	(261 581)	(588 970)

Koszty pracownicze zawierają koszty następujących świadczeń dla obecnych i byłych członków Zarządu Banku:

<i>w tys. zł</i>	01.01 – 30.06.2019	01.01 – 30.06.2018
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	6 935	6 442
Długoterminowe świadczenia pracownicze	1 460	1 619
Nagrody kapitałowe	307	1 591
	8 702	9 652

Zmiana stanu rezerwy restrukturyzacyjnej

Poniżej zaprezentowano zmianę stanu rezerwy restrukturyzacyjnej utworzonej na koszty rozpoczętej w 2013 roku restrukturyzacji zatrudnienia i sieci placówek bankowości detalicznej.

w tys. zł	01.01. – 30.06.2019		01.01. – 30.06.2018	
	Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	Rezerwa na restrukturyzację sieci placówek	Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	Rezerwa na restrukturyzację sieci placówek
Stan na dzień 1 stycznia	-	282	429	1 928
Zwiększenia:				
utworzenie rezerw	1 251	-	-	-
Zmniejszenia:				
wykorzystanie rezerw	(675)	-	-	(461)
rozwiązanie rezerw	-	-	(429)	-
Stan na koniec okresu	576	282	-	1 467

w tys. zł	01.01. – 31.12.2018	
	Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	Rezerwa na restrukturyzację sieci placówek
Stan na dzień 1 stycznia	429	1 928
Zmniejszenia:		
wykorzystanie rezerw	-	(461)
rozwiązanie rezerw	(429)	(1 185)
Stan na koniec okresu	-	282

11. Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Wynik z tytułu strat oczekiwanych należności od banków				
utworzenie odpisów	(425)	(945)	(777)	(3 021)
odwrócenie odpisów	659	1 191	1 001	1 609
	234	246	224	(1 412)
Wynik z tytułu strat oczekiwanych należności od klientów				
Wynik z tytułu utworzenia i odwrócenia odpisów	(101 500)	(131 645)	(30 515)	(34 267)
utworzenie odpisów	(135 035)	(193 342)	(60 340)	(109 729)
utworzenie odpisów na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(1)	(5)	(12)	(51)
odwrócenie odpisów	33 735	61 954	30 216	75 865
odwrócenie odpisów na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	44	92	84	129
inne	(243)	(344)	(463)	(481)
Odzyski od sprzedanych wierzytelności, uprzednio spisanych	24	33	7	14
	(101 476)	(131 612)	(30 508)	(34 253)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody				
utworzenie odpisów	(766)	(1 544)	-	-
odwrócenie odpisów	-	-	178	620
	(766)	(1 544)	178	620
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych	(102 008)	(132 910)	(30 106)	(35 045)

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
utworzenie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(9 891)	(15 755)	(7 866)	(16 820)
rozwiązanie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	5 415	13 903	10 980	19 341
Wynik rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	(4 476)	(1 852)	3 114	2 521
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	(106 484)	(134 762)	(26 992)	(32 524)

12. Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Bieżący podatek				
Bieżący rok	(67 816)	(126 966)	(69 091)	(107 714)
Korekty z lat ubiegłych	-	(392)	-	(1 120)
	(67 816)	(127 358)	(69 091)	(108 834)
Podatek odroczony				
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	30 711	46 798	21 049	9 983
	30 711	46 798	21 049	9 983
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(37 105)	(80 560)	(48 042)	(98 851)

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2019	01.01. - 30.06. 2019	01.04. - 30.06. 2018	01.01. - 30.06. 2018
Zysk brutto	170 232	273 186	230 412	427 063
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku (19%)	(32 344)	(51 905)	(43 778)	(81 142)
Odpisy z tytułu strat oczekiwanych niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(397)	(882)	(269)	751
Przychody podlegające opodatkowaniu nieujęte w wyniku finansowym	196	(18)	(162)	(1 137)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	1 800	2 005	1 689	1 747
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(4 240)	(8 399)	(4 358)	(7 967)
Koszty płacone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	(434)	(18 562)	(658)	(10 394)
Pozostałe różnice trwałe, w tym pozostałe koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(1 686)	(2 799)	(506)	(709)
Ogółem obciążenie wyniku	(37 105)	(80 560)	(48 042)	(98 851)
Efektywna stawka podatkowa	21,80%	29,49%	20,85%	23,15%

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach na dzień 30 czerwca 2019 roku związany z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz wyceną programu określonych świadczeń wynosił (21 607) tys. zł (30 czerwca 2018 roku: (5 639) tys. zł).

13. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach

Odroczony podatek dochodowy i reklasyfikacje ujęte w pozostałych całkowitych dochodach dotyczą wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny oraz wyceny programu określonych świadczeń odnoszonej na pozostałe kapitały rezerwowe.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2019 roku	94 399	(17 937)	76 462
Zmiana wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	73 463	(13 958)	59 505
Wycena sprzedanych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody przeniesiona do rachunku zysków i strat	(54 147)	10 288	(43 859)
Całkowite dochody ogółem związane z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	113 715	(21 607)	92 108
Stan na dzień 30 czerwca 2019 roku	113 715	(21 607)	92 108
<i>w tys. zł</i>	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2018 roku	(17 513)	3 327	(14 186)
Zmiany wynikające z zastosowania MSSF 9	(1 086)	290	(796)
Stan na dzień 1 stycznia 2018 roku z uwzględnieniem zmian wynikających z zastosowania MSSF 9	(18 599)	3 617	(14 982)
Zmiana wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	229 136	(43 619)	185 517
Wycena sprzedanych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody przeniesiona do rachunku zysków i strat	(112 631)	21 400	(91 231)
Całkowite dochody ogółem związane z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	97 906	(18 602)	79 304
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń	(3 507)	665	(2 842)
Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku	94 399	(17 937)	76 462

14. Należności od banków

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Rachunki bieżące	171 546	203 311
Lokaty	10 158	386 058
Kredyty i pożyczki	28	28
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	675 904	630 126
Lokaty stanowiące zabezpieczenie operacji instrumentami pochodnymi i transakcji giełdowych	106 621	118 364
Łączna wartość brutto	964 257	1 337 887
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(3 672)	(3 910)
Łączna wartość netto razem	960 585	1 333 977

Zmianę stanu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków				
Stan odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na 1stycznia 2019 roku	(3 910)	-	-	(3 910)
Transfer do Etapu 1	-	-	-	-
Transfer do Etapu 2	-	-	-	-
Transfer do Etapu 3	-	-	-	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	246	-	-	246
Różnice kursowe i inne zmiany	(8)	-	-	(8)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 30 czerwca 2019 roku	(3 672)	-	-	(3 672)

Na dzień 30 czerwca 2019 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków				
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2017 roku	-	-	-	(1 111)
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-	-	-	(1 236)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2018 roku	(2 223)	(124)	-	(2 347)
Transfer do Etapu 1	(124)	124	-	-
Transfer do Etapu 2	-	-	-	-
Transfer do Etapu 3	-	-	-	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	(1 309)	-	-	(1 309)
Różnice kursowe i inne zmiany	(254)	-	-	(254)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2018 roku	(3 910)	-	-	(3 910)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

15. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
Banki*	1	1
Inne podmioty finansowe	34 893	12 943
Skarb Państwa	4 127 620	918 228
	4 162 514	931 172
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	4 162 514	931 172
Instrumenty kapitałowe przeznaczone do obrotu	67 512	23 227
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	67 512	23 227
Instrumenty pochodne	1 442 437	1 282 677
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu razem	5 672 463	2 237 076

*Na dzień 30 czerwca 2019 roku papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez banki w kwocie 1 tys. zł są objęte gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2018 roku: 1 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	166 158	351 323
Instrumenty pochodne	1 573 635	1 258 059
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu razem	1 739 793	1 609 382

Na dzień 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych w momencie początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty pochodne na dzień 30 czerwca 2019 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty stopy procentowej	17 104 588	37 603 592	116 603 471	28 840 377	200 152 028	1 136 151	1 263 319
Instrumenty walutowe	22 527 369	5 272 906	10 330 289	-	38 130 564	287 941	291 834

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3	powyżej 1	powyżej 5 lat		Aktywa	Zobowiązania
		miesiący	miesiący do 1 roku				
Transakcje na papierach wartościowych	2 768 015	5 020	-	-	2 773 035	1 474	1 498
Transakcje związane z towarami	101 656	212 480	183 199	-	497 335	16 871	16 984
Instrumenty pochodne ogółem	42 501 628	43 093 998	127 116 959	28 840 377	241 552 962	1 442 437	1 573 635

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2018 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3	powyżej 1	powyżej 5 lat		Aktywa	Zobowiązania
		miesiący	miesiący do 1 roku				
Instrumenty stopy procentowej	45 235 963	51 859 256	105 616 028	27 776 966	230 488 213	1 024 561	1 116 297
Instrumenty walutowe	32 212 333	6 332 761	3 488 981	96 238	42 130 313	251 047	134 236
Transakcje na papierach wartościowych	334 840	9 768	-	-	344 608	1 101	1 475
Transakcje związane z towarami	29 173	107 533	72 095	-	208 801	5 968	6 051
Instrumenty pochodne ogółem	77 812 309	58 309 318	109 177 104	27 873 204	273 171 935	1 282 677	1 258 059

16. Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
Banki centralne	3 299 582	-
Inne podmioty finansowe	670 773	224 074
Rządy centralne, w tym:	15 866 610	14 017 289
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	1 910 342	-
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody razem	19 836 965	14 241 363
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	16 537 383	14 241 363
nienotowane na aktywnym rynku	3 299 582	-

17. Należności od klientów

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018
Należności od podmiotów sektora finansowego		
Kredyty i pożyczki	516 124	401 223
Nienotowane dłużne aktywa finansowe	742 036	1 156 233
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	7 778	182 613
Fundusze gwarancyjne i lokaty stanowiące zabezpieczenie	635 532	362 807
Inne należności	183 793	45 330
Łączna wartość brutto	2 085 263	2 148 206
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(1 395)	(1 391)
Łączna wartość netto	2 083 868	2 146 815
Należności od podmiotów sektora niefinansowego		
Kredyty i pożyczki	18 960 464	18 047 445
Nienotowane dłużne aktywa finansowe	305 850	568 024
Skupione wierzytelności	1 530 187	1 830 937
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	481	481
Inne należności	21 862	20 481
Łączna wartość brutto	20 818 844	20 467 368

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(791 439)	(665 169)
Łączna wartość netto	20 027 405	19 802 199

Należności od klientów netto razem	22 111 273	21 949 014
---	-------------------	-------------------

Zgodnie z wytycznymi Transition Resource Group for Impairment of Financial Instruments wartość należności w Etapie 3 prezentacyjnie powiększa się o naliczone odsetki kontraktowe w łącznej kwocie 423 549 tys. zł. (na koniec 2018 roku kwocie 411 529 tys. zł). Konsekwencją takiej prezentacji należności jest wzrost odpisów kredytowych o analogiczną kwotę. Zmiana ta nie ma wpływu na wartość netto należności zakwalifikowanych do Etapu 3.

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Łączna wartość brutto z uwzględnieniem odsetek kontraktowych w Etapie 3	23 347 766	23 027 103
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych z uwzględnieniem odsetek kontraktowych w Etapie 3	(1 236 493)	(1 078 089)
Łączna wartość netto	22 111 273	21 949 014

Zmianę stanu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na należności od klientów przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2019 roku	(56 110)	(74 776)	(535 674)	(666 560)
Transfer do Etapu 1	(304)	304	-	-
Transfer do Etapu 2	804	(804)	-	-
Transfer do Etapu 3	73	6 237	(6 310)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	699	(11 795)	(119 382)	(130 478)
Zmiany z tytułu modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	-	-	(1 167)	(1 167)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	5 756	5 756
Różnice kursowe i inne zmiany	68	31	(484)	(385)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 30 czerwca 2019 roku	(54 770)	(80 803)	(657 261)	(792 834)

Na dzień 30 czerwca 2019 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

<i>w tys. zł</i>	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów				
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2017 roku	-	-	-	(587 783)
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-	-	-	(86 124)
Reklasyfikacja	-	-	-	5 178
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2018 roku	(54 767)	(76 847)	(537 115)	(668 729)
Transfer do Etapu 1	(1 460)	1 460	-	-
Transfer do Etapu 2	1 040	(1 040)	-	-
Transfer do Etapu 3	-	270	(270)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	(697)	1 569	(75 971)	(75 099)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	57 158	57 158
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze sprzedażą wierzytelności	-	-	21 292	21 292
Różnice kursowe i inne zmiany	(226)	(188)	(768)	(1 182)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2018 roku	(56 110)	(74 776)	(535 674)	(666 560)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

18. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	666 247	540 524
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(416 981)	(336 317)
Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	249 266	204 207

Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu.

19. Inne aktywa

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Rozrachunki międzybankowe	3 581	2 981
Rozrachunki międzyoddziałowe	4 066	-
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	84	-
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	93 063	34 217
Przychody do otrzymania	69 083	53 170
Pożyczki dla pracowników z Funduszu Świadczeń Socjalnych	16 577	17 427
Dłużnicy różni	94 867	106 198
Rozliczenia międzyokresowe	16 385	8 925
Inne aktywa razem	297 706	222 918
w tym aktywa finansowe*	212 238	160 823

*Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów” z wyjątkiem pozycji „Przychody do otrzymania” oraz „Rozliczenia międzyokresowe”.

20. Zobowiązania wobec banków

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Rachunki bieżące	2 354 058	912 995
Depozyty terminowe	1 541 258	162 737
Kredyty i pożyczki otrzymane	-	1 326
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	158 860	115 208
Inne zobowiązania, w tym:	283 526	209 967
depozyty zabezpieczające	261 262	208 901
Zobowiązania wobec banków razem	4 337 702	1 402 233

Zmiany stanu zobowiązań z tytułu kredytów otrzymanych przedstawia tabela poniżej:

<i>w tys. zł</i>	01.01. - 30.06.2019	01.01. - 31.12.2018
Stan na dzień 1 stycznia	1 326	36 467
Zwiększenia z tytułu:		
odsetki od kredytów i pożyczek otrzymanych	345	246
różnice kursowe	1	549
Zmniejszenia z tytułu:		
spłata kredytów i pożyczek	(1 669)	(35 866)
spłata odsetek	(3)	(70)
Stan koniec okresu	-	1 326

21. Zobowiązania wobec klientów

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Depozyty podmiotów sektora finansowego		
Rachunki bieżące	1 193 242	704 512
Depozyty terminowe	5 427 763	6 335 488
	6 621 005	7 040 000

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego		
Rachunki bieżące, z tego:	24 069 540	24 987 518
klientów instytucjonalnych	12 332 341	11 930 693
klientów indywidualnych	9 579 307	9 380 065
jednostek budżetowych	2 157 892	3 676 760
Depozyty terminowe, z tego:	6 074 266	6 069 930
klientów instytucjonalnych	3 077 379	3 476 957
klientów indywidualnych	2 851 625	2 523 267
jednostek budżetowych	145 262	69 706
	30 143 806	31 057 448
Depozyty razem	36 764 811	38 097 448
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	7 792	-
Inne zobowiązania, w tym:	241 393	236 897
zobowiązania z tytułu kaucji	164 952	121 416
depozyty zabezpieczające	38 690	66 583
Pozostałe zobowiązania razem	249 185	236 897
Zobowiązań wobec klientów razem	37 013 996	38 334 345

22. Inne zobowiązania

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019	31.12.2018
Fundusz Świadczeń Socjalnych	40 411	35 459
Rozrachunki międzybankowe	288 990	120 783
Rozrachunki międzysystemowe	-	1 197
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	4 643	284
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	274 582	61 885
Zobowiązania z tytułu majątku używanego na podstawie leasingu	141 978	-
Wierzyciele różni	277 046	295 702
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, z tego:	357 689	242 908
koszty do zapłacenia z tytułu zobowiązań wobec pracowników	78 614	83 930
rezerwa na odprawy emerytalne	60 476	58 340
koszty usług IT i wsparcia operacji bankowych	51 347	36 145
koszty usług doradczych i wsparcia biznesu	11 047	5 774
inne koszty do zapłacenia	156 205	58 719
Przychody przyszłych okresów	24 439	21 177
Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS	115 042	26 328
Inne zobowiązania razem	1 524 820	805 723
w tym zobowiązania finansowe*	1 385 339	758 218

* Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS” oraz „Przychody przyszłych okresów”.

23. Aktywa i zobowiązania finansowe według terminów wymagalności/zapadalności

Na dzień 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesiący	Od 3 miesiący do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Należności od banków (brutto)	14	964 257	724 325	10 000	-	229 932	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	15	4 162 514	328 015	-	92 697	3 295 674	446 128

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 roku

<i>w tys. zł</i>	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesiący do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody							
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16	19 836 965	3 299 583	-	1 289 493	11 999 604	3 248 285
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	17	2 085 263	873 602	-	1 211 661	-	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	17	20 818 844	7 685 626	1 231 953	1 710 016	8 095 074	2 096 175
Zobowiązania wobec banków	20	4 337 702	4 320 531	2 000	15 065	49	57
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	21	6 664 404	6 251 551	410 610	2 222	-	21
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	21	30 349 592	28 217 068	1 354 171	750 774	27 526	53

Na dzień 31 grudnia 2018 roku

<i>w tys. zł</i>	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesiący do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Należności od banków (brutto)	14	1 337 887	812 646	-	296 245	228 996	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	15	931 172	32 546	-	17 948	648 758	231 920
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody							
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16	14 241 363	121 044	-	-	11 499 980	2 620 339
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	17	2 148 206	498 115	-	1 550 091	100 000	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	17	20 467 368	7 704 493	1 492 378	2 510 333	6 886 074	1 874 090
Zobowiązania wobec banków	20	1 402 233	1 384 456	2 683	15 000	43	51
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	21	7 103 501	7 100 962	446	2 072	-	21
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	21	31 230 844	29 720 688	1 054 054	434 847	21 202	53

24. Ujawnienia dotyczące instrumentów finansowych

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych wykazywanych według zamortyzowanego kosztu w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

<i>w tys. zł</i>	Nota	30.06.2019		31.12.2018	
		Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa					
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym		376 742	376 742	7 272 193	7 272 193
Należności od banków	14	960 585	960 589	1 333 977	1 333 896
Należności od klientów	17	22 111 273	22 167 201	21 949 014	21 897 248
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec banków	20	4 337 702	4 337 752	1 402 233	1 402 326
Zobowiązania wobec klientów	21	37 013 996	37 009 071	38 334 345	38 332 779

Metody wyceny i założenia przyjęte dla celów wyceny w wartości godziwej

Wartości godziwe aktywów i zobowiązań finansowych oblicza się następująco:

- Wartość godziwą instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny, metody te są okresowo oceniane i weryfikowane. Wszystkie modele są testowane i zatwierdzane przed użyciem. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, chociaż w pewnych obszarach kierownictwo jednostki musi korzystać z oszacowań. Zmiany założeń dotyczących szacowanych czynników mogą mieć wpływ na wykazywane wartości godziwe instrumentów finansowych.

Grupa stosuje następujące metody wyceny w stosunku do poszczególnych typów instrumentów pochodnych:

- do wyceny terminowych transakcji walutowych stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji opcyjnych wykorzystywane są rynkowe modele wyceny opcji,

- do wyceny transakcji na stopy procentowe stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji futures stosuje się bieżące notowania rynkowe.
- Do wyceny transakcji na papierach wartościowych stosuje się bieżące notowania rynkowe lub w przypadku braku notowań, odpowiednie modele oparte na krzywych dyskontowych i forwardowych, z uwzględnieniem wartości spreadu kredytowego jeżeli istnieje taka konieczność.
- Wartości godziwe innych aktywów i zobowiązań finansowych (z wyjątkiem wyżej opisanych), określa się zgodnie z ogólnie przyjętymi modelami wyceny w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem zmian rynkowych stóp procentowych, jak i zmian marż dla danego okresu sprawozdawczego.

Wartość godziwa ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej

W zależności od stosowanej metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom I: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny pochodzące z aktywnego rynku, na którym dostępne są regularne kwotowania i obroty.
Do rynku aktywnego możemy zaliczyć notowania giełdowe, brokerskie oraz notowania w systemach typu serwisy cenowe takie jak Reuters i Bloomberg, które reprezentują faktyczne transakcje rynkowe zawierane na warunkach rynkowych. Do poziomu pierwszego zaliczamy przede wszystkim papiery wartościowe przeznaczone do obrotu lub wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- poziom II: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o modele oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku i prezentowane w systemach Reuters lub Bloomberg i w zależności od instrumentów finansowych stosowane są następujące szczegółowe techniki wycen:
  - notowane ceny rynkowe dla danego instrumentu lub notowane ceny rynkowe dla instrumentu alternatywnego,
  - wartość godziwą swapów na stopę procentową oraz terminowych kontraktów walutowych oblicza się jako wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o rynkowe krzywe dochodowości oraz aktualne kursy fixing NBP w przypadku instrumentów walutowych,
  - inne techniki, takie jak krzywe dochodowości oparte na cenach alternatywnych dla danego instrumentu finansowego,
- poziom III: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry niepochodzące z rynku.

Poniższe tabele przedstawiają wartości bilansowe instrumentów finansowych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej usystematyzowane według powyższych kategorii.

Na dzień 30 czerwca 2019 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	15	4 230 025	1 442 438	-	5 672 463
instrumenty pochodne		-	1 442 437	-	1 442 437
dłużne papiery wartościowe		4 162 513	1	-	4 162 514
instrumenty kapitałowe		67 512	-	-	67 512
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	474	-	474
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16	16 537 383	3 299 582	-	19 836 965
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 203	-	57 241	58 444
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	15	166 158	1 573 635	-	1 739 793
krótka sprzedaż papierów wartościowych		166 158	-	-	166 158
instrumenty pochodne		-	1 573 635	-	1 573 635
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	4 064	-	4 064

Na dzień 31 grudnia 2018 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	15	955 120	1 281 956	-	2 237 076
instrumenty pochodne		722	1 281 955	-	1 282 677
dłużne papiery wartościowe		931 171	1	-	931 172
instrumenty kapitałowe		23 227	-	-	23 227
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16	14 241 363	-	-	14 241 363

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 027	-	47 741	48 768
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	15	351 323	1 258 059	-	1 609 382
krótka sprzedaż papierów wartościowych		351 323	-	-	351 323
instrumenty pochodne		-	1 258 059	-	1 258 059

Na dzień 30 czerwca 2019 roku kwota aktywów finansowych klasyfikowanych do poziomu III obejmuje wartość udziału w spółce Visa Inc. w wysokości 37 036 tys. zł oraz wartość innych udziałów mniejszościowych w wysokości 20 205 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2018 roku kwota aktywów finansowych klasyfikowanych do poziomu III obejmuje wartość udziału w spółce Visa Inc. w wysokości 28 520 tys. zł. oraz wartość innych udziałów mniejszościowych w wysokości 19 221 tys. zł.

Sposób oszacowania wartości godziwej akcji Visa Inc uwzględnia wartość akcji Visa Inc. oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych), których stroną byłaby Visa lub Bank. Udziały mniejszościowe w spółkach Biuro Informacji Kredytowej S.A. oraz Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. wyceniane zostały do wartości godziwej na podstawie wartości księgowej aktywów netto w oparciu dostępne roczne i zaudytowane sprawozdania finansowe Spółek.

Zmiany aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	
	01.01.-30.06.2019	01.01.-31.12.2018
Stan na początek okresu	47 741	41 248
Sprzedaż	(600)	-
Aktualizacja wyceny	10 100	6 493
Stan na koniec okresu	57 241	47 741

W pierwszym półroczu 2019 roku Grupa nie dokonywała transferu pomiędzy poziomami wartości godziwej instrumentów finansowych ze względu na stosowaną metodę ustalania wartości godziwej.

W pierwszym półroczu 2019 roku Grupa nie dokonywała zmian w zasadach klasyfikacji instrumentów finansowych (prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej) do poszczególnych kategorii odzwierciedlających stosowaną metodę ustalania wartości godziwej (poziom I, poziom II i poziom III).

W tym samym okresie Grupa nie dokonywała zmian w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany przeznaczenia bądź wykorzystania aktywa.

W pierwszym półroczu 2019 roku nie wystąpiły również istotne zmiany warunków prowadzenia działalności i sytuacji gospodarczej, które mogłyby wpłynąć na wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych Grupy, niezależnie od tego, czy te aktywa i zobowiązania są ujęte w wartości godziwej, czy po koszcie zamortyzowanym.

Na dzień 30 czerwca 2019 roku odnotowano istotny wzrost wartości godziwej instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela wycenianych według wartości godziwej w stosunku do końca 2018 roku, której przyczyną jest wzrost wielkości portfela wynikający przede wszystkim ze zwiększenia w pierwszym półroczu 2019 roku zarówno portfela papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu, jak i portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

25. Wynik z tytułu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu

W Grupie wartość wyniku z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów finansowych stanowi wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, który w pierwszym półroczu 2019 roku wyniósł 54 147 tys. zł (w pierwszym półroczu 2018 r. 79 193 tys. zł).

Ze względu na specyfikę działalności Grupy, zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wykazywana jest w działalności operacyjnej.

26. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych.

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, denominowane w tej samej walucie co instrumenty zabezpieczane (na 30 czerwca 2019 roku tylko w PLN), w których Grupa otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.

Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej tych aktywów finansowych ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Zmiana wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w wyniku na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Na dzień 30 czerwca 2019 r., Grupa posiadała aktywne relacje zabezpieczające, które powstały w okresie sprawozdawczym. Szczegóły dotyczące pozycji wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające oraz efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających przedstawia tabela poniżej.

w tys. zł	Wartość nominalna	Wartość bilansowa		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
		Aktywa	Zobowiązania		
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
	Transakcje IRS	1 688 000	474	4 064	Pochodne instrumenty zabezpieczające (3 307)

Szczegóły dotyczące pozycji zabezpieczanych przedstawia tabela poniżej.

w tys. zł	Wartość bilansowa		Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
	Aktywa	Zobowiązania			
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
	Obligacje skarbowe	1 910 342	-	2 549	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody 2 549

Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozostających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla wszystkich pozycji zabezpieczanych, w przypadku których zaprzestano dokonywania korekt o zyski i straty z tytułu zabezpieczania wartości godziwej na dzień 30 czerwca 2019 roku wynosiła (32 581) tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 39 399 tys. zł).

Informacje dotyczące efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających przedstawia tabela poniżej.

	Nieefektywność zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	Pozycja w rachunku zysków i strat
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej		
Ryzyko stopy procentowej	(758)	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

27. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

w tys. zł	30.06.2019	31.12.2018	30.06.2018
Stan środków pieniężnych:			
Środki pieniężne w kasie	364 964	422 064	376 028
Rachunek bieżący nostro w Banku Centralnym	11 172	6 850 088	133 015
Rachunki bieżące w innych bankach (nostro, przekroczenia sald na rachunkach loro)	171 093	202 826	49 938
	547 229	7 474 978	558 981

28. Sezonowość lub cykliczność działalności

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

29. Emisje, wykup i spłaty nie udziałowych i kapitałowych papierów wartościowych

W pierwszym półroczu 2019 roku nie dokonano emisji dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych oraz ich wykupu bądź spłaty.

30. Wyplacone (lub zadeklarowane) dywidendy

Dywidendy wyplacone za 2018 rok

W dniu 5 czerwca 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. (dalej jako WZ) podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2018 rok, w tym postanowiło przeznaczyć na wypłatę dywidendy kwotę 488 666 904,00 zł. Dywidenda ma charakter pieniężny. Kwota dywidendy przypadająca na jedną akcję wynosi 3 złote 74 groszy. Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 130 659 600 sztuk.

Jednocześnie WZ postanowiło określić termin ustalenia prawa do dywidendy na dzień 13 czerwca 2019 roku (dzień dywidendy) oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 24 czerwca 2019 roku (termin wypłaty dywidendy).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego przez Zarząd Banku dywidenda została wyplacona.

31. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej Banku

Struktura jednostek Grupy w II kwartale 2019 roku uległa zmianie w porównaniu do I kwartału 2019. Zakupione 8 marca 2019 roku 100% udziałów w spółce Bimmer Sp. z o.o. zostało zbyte na rzecz zewnętrznego inwestora w dniu 30 maja 2019 roku za cenę 17,1 mln zł. Przedmiotem działalności spółki Bimmer Sp. z o.o. jest pośrednictwo ubezpieczeniowe, w szczególności wykonywanie wyodrębnionej z Banku obsługi produktów ubezpieczeniowych, które Bank historycznie wyłączył ze swojej oferty. Transakcja skutkowałą zwiększeniem przychodów prowizyjnych w drugim kwartale 2019 r. o kwotę 12,1 mln PLN, podczas gdy pozostała część zostanie ujęta w rachunku zysków i strat w przyszłych okresach.

32. Zmiany udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych

Zestawienie udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych na dzień 30 czerwca 2019 roku i zmiany w stosunku do końca 2018 roku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	30.06.2019	31.12.2018	tys. zł	%
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone				
Akredytywy	134 766	137 669	(2 903)	(2,11%)
Gwarancje i poręczenia udzielone	2 406 399	2 589 013	(182 614)	(7,05%)
Linie kredytowe udzielone	15 069 532	14 023 057	1 046 475	7,46%
Pozostałe zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	49 225	47 587	1 638	3,44%
	17 659 922	16 797 326	862 596	5,14%
Akredytywy według kategorii				
Akredytywy importowe wystawione	132 996	137 669	(4 673)	(3,39%)
Akredytywy eksportowe potwierdzone	1 770	-	1 770	-
	134 766	137 669	(2 903)	(2,11%)

Na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone przez Grupę tworzone są rezerwy. Na dzień 30 czerwca 2019 roku kwota utworzonych rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne wynosiła 28 367 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 26 481 tys. zł).

Gwarancje udzielone obejmują gwarancje spłaty kredytu za zleceniodawcę, inne gwarancje zapłaty, gwarancje zwrotu zaliczki, gwarancje należytego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe oraz poręczenia wekslowe.

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	30.06.2019	31.12.2018	tys. zł	%
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne otrzymane				
Finansowe	-	-	-	-
Gwarancyjne	19 529 479	19 278 757	250 722	1,3%
	19 529 479	19 278 757	250 722	1,3%

33. Informacja o akcjonariuszach

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających na dzień 30 czerwca 2019 roku i na dzień przekazania niniejszego skonsolidowanego raportu półrocznego za pierwsze półrocze 2019 roku bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub co najmniej 5% kapitału zakładowego Banku:

	Wartość akcji (w tys. zł)	Liczba akcji	Akcje %	Liczba głosów na WZ	Głosy w WZ %
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	391 979	97 994 700	75,0	97 994 700	75,0
Pozostali akcjonariusze	130 659	32 664 900	25,0	32 664 900	25,0
	522 638	130 659 600	100,0	130 659 600	100,0

W pierwszym półroczu 2019 roku struktura własności znacznych pakietów akcji Banku nie uległa zmianie w porównaniu do pierwszego półrocza 2018 roku.

34. Akcje emitenta będące w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej

Według informacji posiadanych przez Bank - jednostkę dominującą, spośród członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej Banku, posiadanie akcji Banku zadeklarowały następujące osoby:

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na koniec I półrocza 2019 roku	Ilość akcji na koniec 2018 roku	Ilość akcji na konieca I półrocza 2018 roku
Andrzej Olechowski	Przewodniczący Rady Nadzorczej	2 200	2 200	2 200
Razem		2 200	2 200	2 200

Osoby nadzorujące i zarządzające nie zadeklarowały posiadania opcji na akcje Banku.

35. Informacja o toczących się postępowaniach sądowych

W pierwszym półroczu 2019 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące wiarytelności lub zobowiązań Grupy, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy.

Łączna wartość wszystkich toczących się postępowań sądowych z udziałem Grupy dotyczących wiarytelności w pierwszym półroczu 2019 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy.

Łączna wartość zobowiązań Grupy z tytułu postępowań sądowych w zakresie zobowiązań w pierwszym półroczu 2019 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy.

W styczniu 2019 r. Bank powziął informację o złożeniu przez dwóch byłych agentów banku, tj. spółkę Rigall Arteria Management spółka z o.o. z siedzibą w Warszawie oraz spółkę Rotsa Sales Direct sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, pozwów dotyczących roszczeń związanych z umowami agencyjnymi, które w przeszłości łączyły agentów z Bankiem, a które wygasły na skutek wypowiedzenia przez Bank w 2014 r.

W dniu 27 maja 2019 roku Bankowi został doręczony pozew spółki Rigall Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie o zapłatę kwoty 386.139.808,89 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz kwoty 50.017.463,89 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozew dotyczy roszczeń związanych z wypowiedzianą w 2014 roku umową agencyjną, której przedmiotem było pośrednictwo w oferowaniu produktów i usług Banku, głównie w segmencie bankowości detalicznej. Sąd skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, a termin na wniesienie odpowiedzi na pozew wynosi 3 miesiące od zakończenia mediacji.

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego, Grupa nie otrzymała pozwu spółki Rotsa Sales Direct sp. z o.o.

W ocenie Banku, wysokość roszczeń zgłaszanych przez spółki nie jest zasadna. Potwierdzeniem takiego stanowiska Banku są korzystne dla Banku prawomocne rozstrzygnięcia wcześniej podejmowanych przez spółki kroków prawnych przeciwko Bankowi.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2019 roku Bank był między innymi stroną 19 postępowań sądowych, które nie zostały prawomocnie zakończone, związanych z terminowymi operacjami finansowymi, przy czym w 12 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 7 jako powód. Żądania i zarzuty w poszczególnych sprawach przeciwko Bankowi oparte są na różnych podstawach prawnych. Przedmiot sporu dotyczy w szczególności ważności zawartych terminowych operacji finansowych oraz wymagalności zobowiązań klienta z nich wynikających wobec Banku, a także potencjalnych roszczeń związanych z ich ewentualnym unieważnieniem przez sąd. Klienci starają się uniemożliwić Bankowi dochodzenie należności wynikających z terminowych operacji finansowych, kwestionują zobowiązania wobec Banku, podważają ważność zawartych umów, a także w niektórych przypadkach żądają zapłaty od Banku.

Bank był stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard i jednym z adresatów decyzji Prezesa UOKiK w tej sprawie. Postępowanie to dotyczyło praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku przedsiębiorcom nie należącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie. Decyzja Prezesa UOKiK była przedmiotem rozważań w postępowaniach odwoławczych. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił w całości wyrok SOKiK, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji. W dniu 21 listopada 2013 roku SOKiK wydał wyrok, na podstawie którego zmodyfikował karę nałożoną na Bank i ustalił jej wysokość na kwotę 1 775 720 zł. W dniu 6 października 2015 roku Sąd Apelacyjny ponownie zmienił zaskarżony wyrok SOKiK oddalając wszystkie odwołania

od decyzji Prezesa UOKiK, również w zakresie modyfikacji nałożonych na banki kar, na skutek czego została przywrócona pierwotnie nałożona na Bank kara w kwocie 10 228 470 zł. Na skutek wniesionej przez Bank skargi kasacyjnej w dniu 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, a sprawa została przekazana Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozpoczęło się ponownie postępowanie apelacyjne. W pierwszym kwartale 2018 roku Bank otrzymał zwrot kary. W pierwszym półroczu 2019 roku nie zapadły żadne rozstrzygnięcia.

Na wierzytelności będące przedmiotem postępowań sądowych Grupa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dokonuje odpowiednich odpisów.

W przypadku postępowań sądowych wiążących się z ryzykiem wypływu środków z tytułu wypełnienia zobowiązania przez Grupę, utworzone są odpowiednie rezerwy. Wartość rezerw z tytułu spraw spornych według stanu na 30 czerwca 2019 r. wynosi 3 447 tys. zł (3 221 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2018 r.).

Z tytułu spraw sądowych zakończonych prawomocnym wyrokiem w pierwszym półroczu 2019 roku nie wystąpiły istotne rozliczenia.

36. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

<i>w tys. zł</i>	30.06.2019		31.12.2018	
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku
Kredyty udzielone	121	-	165	-
Rachunki bieżące	10 076	10 245	8 969	2 307
Depozyty terminowe	8 955	2 423	7 695	380
Depozyty	19 031	12 668	16 664	2 687

Na dzień 30 czerwca 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku nie zawierano transakcji gwarancji i poręczeń z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Wszystkie transakcje Grupy z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zawierane są na warunkach rynkowych.

Koszty pracownicze za pierwsze półrocze 2019 roku zawierają koszty z tytułu wynagrodzeń i nagród obecnych i byłych członków Zarządu Banku w wysokości 8 702 tys. zł (za pierwsze półrocze 2018 roku: 9 652 tys. zł).

Z zakresu stosunku pracy, spośród umów o pracę zawartych między Bankiem, a członkami Zarządu Banku, wyłącznie w przypadku jednego Członka Zarządu jego umowa o pracę zawiera postanowienie mówiące o odszkodowaniu pieniężnym w wypadku jej rozwiązania za wypowiedzeniem.

Każdego z członków Zarządu Banku obowiązuje zawarta z Bankiem odrębna umowa o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej zapisami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z Bankiem, w okresie 12 miesięcy (w przypadku jednego Członka Zarządu przez 6 miesięcy) od dnia rozwiązania umowy o pracę, członek Zarządu jest zobowiązany powstrzymać się od zajmowania działalnością konkurencyjną wobec Banku. Z tytułu powyższego ograniczenia Bank będzie zobowiązany do wypłaty Członkowi Zarządu odszkodowania.

37. Jednostki powiązane

Transakcje z jednostkami powiązanymi

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation, podmiot zależny od Citibank N.A., który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

W ramach prowadzonej działalności biznesowej, podmioty Grupy zawierają transakcje z jednostkami powiązanymi, a w szczególności z jednostkami wchodzącymi w skład Citigroup Inc.

Transakcje z jednostkami powiązanymi wynikają z bieżącej działalności Grupy i obejmują głównie kredyty, depozyty, gwarancje, transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank, ani jednostki zależne od Banku nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne. Żadna z transakcji z podmiotami powiązanymi nie została zawarta na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Transakcje z jednostkami Citigroup Inc.

Należności i zobowiązania wobec jednostek Citigroup Inc. przedstawiają się następująco:

	30.06.2019	31.12.2018
Należności, w tym:	141 218	172 180
Lokaty	-	-

	30.06.2019	31.12.2018
Zobowiązania, w tym:	3 716 842	780 029
Depozyty*	1 780 441	218 934
Kredyty otrzymane	-	-
Wycena bilansowa transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi		
Aktywa przeznaczone do obrotu	437 008	449 183
Zobowiązania przeznaczone do obrotu	339 894	379 293
Zobowiązania warunkowe udzielone	429 279	439 748
Zobowiązania warunkowe otrzymane	62 529	34 834
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych (zobowiązania udzielone/otrzymane), z tego:	46 199 897	57 380 600
Instrumenty stopy procentowej	27 179 870	28 293 455
Instrumenty walutowe	18 440 831	28 881 240
Transakcje na papierach wartościowych	330 529	101 504
Transakcje związane z towarami	248 667	104 401

*w tym depozyty jednostki dominującej w kwocie 10 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 9 tys. zł)

w tys. zł	01.01. - 30.06.2019	01.01. - 30.06.2018
Przychody z tytułu odsetek i prowizji*	18 456	19 372
Koszty z tytułu odsetek i prowizji*	35 588	16 662
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	86 678	80 560
Pozostałe przychody operacyjne	4 387	3 376

*w tym przychody z tytułu odsetek i prowizji w kwocie 631 tys. zł (za I półrocze 2018 roku: 800 tys. zł) oraz koszty z tytułu odsetek i prowizji w kwocie 2 tys. zł (za I półrocze 2018 roku: 2 tys. zł) dotyczą jednostki dominującej

Grupa osiąga dochody oraz ponosi koszty z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z jednostkami Citigroup Inc. w celu zabezpieczenia ryzyka rynkowego. Są to transakcje przeciwstawne (back to back) do transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z pozostałymi klientami Grupy oraz domykające pozycję własną Grupy, związaną z ryzykiem zmiany parametru rynkowego (stopa procentowa, FX), przy czym element stały, jak np. marża nie jest domykany w związku z nie generowaniem ryzyka na tych transakcjach. Na dzień 30 czerwca 2019 roku wycena bilansowa netto transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi wynosiła 97 114 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 69 890 tys. zł). Okresowo Bank przeprowadza kompresję portfeli transakcji na instrumentach pochodnych, będącą jedną z technik ograniczania ryzyka takich transakcji, zalecaną przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji oraz rozporządzenia wykonawcze (Rozporządzenie EMIR). Dotyczy to w szczególności portfeli przekraczających 500 transakcji na instrumentach pochodnych, zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia EMIR.

Ponadto Grupa ponosi koszty i uzyskuje przychody z tytułu zawartych pomiędzy jednostkami Citigroup Inc. i Grupą umów dotyczących wzajemnie świadczonych usług.

Koszty poniesione i naliczone (uwzględniające odzwierciedlony w kosztach Grupy podatek VAT) w pierwszym półroczu 2019 roku, z tytułu zawartych umów, dotyczyły w szczególności kosztów z tytułu świadczenia na rzecz Grupy usług związanych z utrzymaniem i wsparciem bankowych systemów informatycznych oraz wsparciem doradczym i ujmowane są w kosztach działania i kosztach ogólnego zarządu. Pozostałe przychody operacyjne dotyczyły w szczególności świadczenia przez Grupę na rzecz tych jednostek usług związanych z przetwarzaniem danych i prezentowane są w pozostałych przychodach operacyjnych.

W pierwszym półroczu 2019 roku miała miejsce kapitalizacja nakładów inwestycyjnych związanych z pracami nad modyfikacją funkcjonalności systemów informatycznych Banku. Łączna kwota płatności na rzecz podmiotów Citigroup Inc. z tego tytułu wyniosła 397 tys. zł (w 2018 roku: 32 912 tys. zł).

38. Inne istotne informacje

Zmiany osobowe w organach Banku

W dniu 1 lutego 2019 roku Pan James Foley rozpoczął trzyletnią kadencję Członka Zarządu Banku. Powołanie przez Radę Nadzorczą Banku do pełnienia funkcji Członka Zarządu nastąpiło 7 grudnia 2018 roku.

W dniu 4 czerwca 2019 roku Pan Marek Belka oraz Pan Grzegorz Bielicki złożyli rezygnację z pełnienia funkcji Członków Rady Nadzorczej Banku. W dniu 5 czerwca 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało Panią Annę Rulkiewicz oraz Panią Barbarę Smalską do pełnienia funkcji Członków Rady Nadzorczej Banku.

W dniu 27 czerwca 2019 roku Marc Luet złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej Banku.

39. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły zdarzenia, które należałoby uwzględnić w sprawozdaniu finansowym.

Członkowie Zarządu Banku

..... Data	Sławomir S. Sikora ..... Imię i nazwisko	Prezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
..... Data	Natalia Bożek ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
..... Data	Maciej Kropidłowski ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
..... Data	David Mouillé ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
..... Data	Barbara Sobala ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
..... Data	James Foley ..... Imię i nazwisko	Członek Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
..... Data	Katarzyna Majewska ..... Imię i nazwisko	Członek Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis